NĂM THỨ MƯỜI SÁU — SỐ THỨ 3526

MỖI SỐ : 0$04

NGÀY THỨ HAI 17 và THỨ BA 18 DÉCEMBRE 1928

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

9973

GIÁ MUA BÁO

	1 năm	6 tháng	3 tháng	1 tháng
Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Ai-lao	8$00	4$00	2$00	1$00
Nam-kỳ, Pháp-quốc và các Thuộc-địa Pháp	9.00	4.50	2.25	
Ngoại-quốc	14.00	7.00	3.50	
Các làng và các công-sở	10.00	5.00	2.50	

Tiền mua báo cứ kể từ ngày 1er hoặc ngày 16 mỗi tháng.
● Các ngài mua báo xin gửi trả cho tiền trước.

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
58, Rue Jules Ferry, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHAN-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNGBẮCTÂNVĂN HANOI
TÉLÉPHONE n° 150

PUBLICITÉ
Tarifs spéciaux suivant catégories d'entreprises ou de produits.
Prix moyens dernière page :
Une seule insertion . . . . . 0$30 la ligne
Contrat annuel
Par centimètre et par insertion. 0$18 le c/m
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
Petites annonces classées. . . . 0$10 la ligne

Về cái vấn-đề giao quyền cai-trị và quyền xử kiện cho quan nam mình

V

Có người nói: cái tình tệ quan trường nước Nam ngày nay đã thành là một thứ cố tật ấy, chỉ có cắt bỏ hẳn cái phần cơ-thể bị bệnh là xong, tước giảm quan quyền, chính là cắt bỏ cái phần cơ thể bị bệnh trong xã-hội nước Nam để chữa cái cố tật quan tham dân khốn cho xã hội nước Nam đó. Còn nói nhân-dân nước Nam chưa có cái năng lực tự trị, mọi việc đều còn phải ỷ-lại vào quan, phải để cho quan có hoàn-toàn cái quyền thống trị đối với nhân-dân, thì nhân-dân mới nhờ có được người dạy bảo trông coi mà gây dựng nên những điều phúc lợi được; lẽ ấy cố nhiên là thế; một dân chưa có cái năng lực tự trị như dân nước Nam cố nhiên là phải cần có người cầm quyền thống-trị trông coi dạy bảo cho mới được thật. Nhưng thiết tưởng cái dân mà chỉ biết theo quyền trông coi dạy bảo của người cầm quyền thống trị thì ai là người cầm quyền thống trị cũng có thể trông coi dạy bảo được kẻ ở dưới quyền mình. Nay cái tình tệ quan trường nước Nam đã quá ẩm rồi, nếu để cho có hoàn-toàn cái quyền thống trị đối với nhân dân, thì càng có quyền lực mạnh bao nhiêu càng thêm hành-hạ hiếp đáp dân bấy nhiêu, mà đã lợi dụng được quyền lực mạnh để hành-hạ hiếp đáp dân thì cũng chẳng hòng có trông coi dạy bảo dân được cái gì hay cái gì tốt cả, chỉ bằng đem cái quyền thống trị của quan Nam trước giao hết cho các quan người Tây; các quan người Tây phần nhiều là người có học-thức: có đức-hạnh, có lòng sợ pháp-luật, trọng danh dự, không bị cái dịch tham nhũng truyền nhiễm như quan Nam, bây giờ đứng vào cái địa-vị trông coi dạy bảo dân nước Nam thay các quan người Nam, tất xứng đức xứng tài, hơn các quan người Nam mà không có cái ác-tập ỷ quyền hại dân như trong quan trường nước Nam thường thấy; dân đối với người cầm quyền thống trị trước kia là các quan người Nam, khi ấy thì là các quan người Tây, theo quyền trông coi dạy bảo của các quan người Nam trước thế nào, cũng theo quyền trông coi dạy bảo của các quan người Tây như thế, cũng vẫn là có được người trông coi dạy bảo cho mà gây dựng nên những điều phúc lợi được, có hề gì.

Phải cái dân mà chỉ biết theo quyền trông coi dạy bảo của người cầm quyền thống trị, thì trước kia các quan người Nam cầm quyền thống trị dân theo quyền trông coi dạy bảo của các quan người Nam, khi ấy các quan người Tây cầm quyền thống trị dân cũng phải theo quyền trông coi dạy bảo của các quan người Tây. Song, như trên kia đã nói, cái chế-độ quan quyền ở nước Nam gốc từ cái chế-độ tộc-trưởng là cái nề-nếp di-truyền trong lịch-sử, mà thành ra, người dân nước Nam đối với ông quan nước Nam kính sợ phục tùng, không những là kính sợ phục tùng vì có vị có quyền mà vừa là kính sợ phục tùng vì cái luân-lý thiên nhiên, cái danh phận nhất-định; dân trái lệnh quan, quan thì tự coi như là trái lệnh cha anh, nói dối quan thì tự coi như là nói dối sư trưởng, không cứ là oai hình hiếp bách mà lương-tâm mình cũng trách phạt không tha, nên quan nói gì cũng tin, quan làm gì cũng phục, quan sai khiến gì cũng chịu, quan khuyên nhủ gì cũng nghe, quan mà thật tình việc hưng lợi trừ tệ cho dân thì dân đắp theo liền, cái lợi ấy hưng ngay, cái tệ ấy trừ ngay được; đối với các quan người Tây thì chưa hẳn đã như thế, có kính sợ phục tùng là kính sợ phục tùng vì vị cao quyền trọng, chứ vốn không phải kính sợ phục tùng vì cái danh phận nhất định cái luân-lý tự nhiên, trong bụng chỉ coi là người có sức mạnh tác oai tác phúc được mình, chứ quyết không bao giờ coi là người cha anh sư trưởng, nếu có tin, có phục, có chịu có nghe cũng là tin, là phục, là chịu, là nghe ở ngoài mặt mà không hẳn có chịu, có nghe, có tin, có phục tự trong lòng, không khỏi dối dá hư ứng thì nhiều mà thành thực thuận thừa thì ít, không khỏi dưới dối trên, trên ép dưới mà chẳng việc gì có được cái hiệu quả hẳn-hoi, Ấy là chưa kể cái khuyết điểm các quan Tây mà cầm quyền thống trị dân Nam thì lại còn phần nhiều ngôn-ngữ không đồng, tình ý không thông, phong-tục không tường, u-ẩn không suốt, khó làm sao mà trông coi dạy bảo cho dân được đâu ra đấy không trái ngược sai lầm nữa.

(*Còn nữa*) T.

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thư đòi hỏi bản-quán, thì cho biết cái số in ở tờ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quấn ấy, để cho người làm dễ tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay ký tên vắn tắt, hoặc thảo quá, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết đâu mà trả lời.

Vô-tuyến-điện

Ngày 13 Décembre 1928

Nước Pháp

Sổ chi thu tại thứ-dân nghị viện

Thứ-dân nghị-viện đã ưng chuẩn các điều định rằng kể từ khi tuyên bố bản luật tài chánh, thì những ông nghị-viên sau khi ứng-cử nghị-viên, mới nhận chức chủ nhiệm, chức quản-lý, chức ủy-viên trong các cuộc kỹ nghệ, thương-mại, hoặc tài chính, hoặc chức chủ nhiệm, và biên tập của một tờ báo tài chánh, thì phải từ chức nghị-viên; những ông nghị-viên từ chức ấy, sau lại có thể ứng cử được.

M. Colomb xin giao cho tiểu ban xét các điều ấy, để thêm vào một điều nói rằng đã làm luật sư thì không được làm nghị-viên. M. Poincaré đáp lại rằng làm nghị-viên mà kiêm chức luật sư lắm khi có thể xảy ra những sự không chính đáng song muốn giải quyết cái vấn-đề ấy tất phải có một bản luật riêng, vậy nên đợi nghị-viện xét xong lời bàn của M. Colomb, thì lại làm cho chóng sự ưng chuẩn một bản luật rất khẩn-yếu cho việc tài-chánh. Sau nghị-viện bỏ 450 vé đối với 25 vé bãi lời bàn của nghị viện.

Buổi hội-đồng ban đêm rất là náo động.

Ông nghị trưởng xin nghị-viện ưng chuẩn cái điều định tăng tiền phụ cấp của nghị-viên lên làm 60 nghìn francs. Nghị-viện ưng chuẩn.

Tại hội Hàn-lâm văn chương

Hội Hàn-lâm quyết nghị soạn một quyển mẹo nhà nước theo như điều thứ 26 trong điều lệ năm 1635.

Việc nhà báo Gazette de France

Hiện vẫn khám xét về việc nhà báo *Gazette de France*

Nước Lỗ mã-ni

Việc bầu cử

Theo như tờ trình về việc bầu cử gửi đến bộ nội-vụ, thì các đảng của chánh phủ được độ 365 chân nghị-viên. Đảng tự do được từ 12 đến 14 chân; đảng liên hiệp Jorga Averesco được từ 5 đến 6 chân, đảng Magyar được từ 7 đến 8 chân.

Đảng nông dân thất bại. Hình như cuộc liên hiệp thợ thuyền phản đối Do-thái không được chân nào.

Nước Ý

Hội-đồng quản trị hội Vạn-quốc

Hội-đồng quản trị hội Vạn-quốc đã họp một kỳ hội-đồng riêng. Hội-đồng đã cử một ban hội-đồng trung-ương thường trực, để thi hành bản giao ước về nha-phiến. M. Bonin sẽ đại-diện nước Pháp ở đấy.

Hội-đồng đã ưng-chuẩn bản tờ trình của M. Quinones de Léon, đại biểu Tây-ban-nha, ghi nhận rằng nước Ba-lan, và nước Lithuanie cam đoan xin tuân lời kể trong lời quyết nghị năm 1927.

Song M. Woldemaras có nói sự như ý ông, nếu nước Lithuanie không được bồi thường vì việc chiếm cứ đất Vilna, thì cái vấn đề ấy chưa giải quyết xong được.

Hoa-kỳ

Một cuộc hội nghị quốc tế

Tại cuộc hội nghị quốc tế hàng không đã xét tình thế việc vận tải hàng không trên thế giới, M. Flandin đại biểu Pháp có nói rằng Pháp đã lập 5 cái bến, 20 cái trạm, 9 chỗ đỗ thủy phi-cơ, 43 nơi cứu trợ. Chi tiêu cộng là 100 triệu francs, của nhà nước chi tiêu để giúp cho việc hàng không quốc-tế.

Số đường hàng không của Pháp đứng vào bực nhì, dài là 17.165 kilo m. Nước Đức đứng vào bực thứ nhất và Hoa-kỳ đứng vào bực thứ ba. Nhưng đến năm 1919, thì Hoa-kỳ sẽ lên bực thứ nhất.

Hội-đồng phát giải Harmon cho phi-công Lindbergh.

A. R. I. P.

Việc Trung-hoa

Ngày 10 Décembre 1628

Việc ở Bắc-bình

Lý-thạch-Tăng là chủ-tịch chính-phủ Bắc-bình điện đến Nam-kinh nói rằng việc bạo động ở trường đại học Bắc-bình lần này, quan hệ về vấn-đề trị-an địa phương, nên đợi pháp luật giải-quyết, bản nhân có thể không hỏi đến. Hiện đang trù bị khoa học, và không nhận việc bạo-động này mà sinh lòng tiêu-cực.

Thái-nguyên-Bồi, Tưởng-mộng-Lân đối với cái phong trào ấy đều lấy cái tình thầy trò mà khuyên các học-sinh nên nhẹ lòng tin những lời bịa-đặt, để đến nỗi đi đến cực đoan, mong mỗi quá sức vì học thuật, việc trường học nên đợi các nhà đương cục giải-quyết.

Các báo Trung-hoa ở Thanh-đảo

Các báo Trung-hoa ở Thanh-đảo, đều bị người Nhật phong-bế cả, các viên ký-giả đều đổi lốt ăn mặc trốn về Thiên-tân Thượng-hải.

Trương-học-Lương với chính phủ Quốc-dân

Trương-học-Lương có điện đến Bắc-bình nói rằng Đông-tam-tỉnh và Nhiệt hà, hiện đang trù bị việc sửa đổi chế-độ, đợi khi nào tổ chức xong rồi sẽ cũng thay đổi cờ.

Quân cảnh Phụng-thiên khám xét bộ chỉ-đạo của đảng Quốc-dân

Quân cảnh Phụng-thiên bỗng đến khám xét bộ chỉ đạo của đảng Quốc-dân ở đó, bắt đảng viên, cả các ủy-viên chỉ-đạo, viên bí-thư hội ấy trốn về Bắc-kinh, có điện báo các chính-phủ trung-ương.

(*Dịch báo Tàu*)

Ngày 15 Décembre 1928

Việc ở Nam-kinh

Bắc-kinh. — Sau khi một buổi hội-đồng bài Nhật giải-tán, học-sinh ở Nam-kinh có biểu-tình phản-đối rầm rĩ việc công nhận các trái khoản Nishihara. Họ xông vào nhà bác-sĩ Vương-chính-Đình tổng trưởng bộ ngoại giao phá cả đồ đạc và xe ô-tô. Có hai người bị thương, lính cảnh-sát và quân lính phải can thiệp.

Đông-kinh. — Có tin rằng bọn thiếu-niên về đảng Quốc-dân xông vào bộ ngoại giao Nam-kinh cộng là là 600 người. Họ yêu cầu bãi các giao ước thương-mại mới ký với nước Bỷ và nước Ý. Tuy rằng có xảy ra việc xung đột nhau, có người bị thương, mà lính cảnh-sát không giải tán được, sau phải triệu quân lính đến. Có 12 người bị bắt. Đã đặt lính sen-đầm ở gần nhà M. Kokonami, nghị-viện Nhật-bản hiện đi công cán ở Nam-kinh, để bảo hộ nhà ấy đối với mọi việc hành-động của bọn học-sinh. Ban đêm M. Kokonami đã bỏ Nam-kinh trở về Nhật-bản.

Thượng-hải. — Vì có Tưởng-giới-Thạch thân-hành can thiệp vào mới ngăn-cản được việc bọn học-sinh phản-đối kịch liệt ở Nam-kinh.

Bộ lĩnh-sự Hoa-kỳ

Thượng-hải. — Bộ lĩnh-sự Hoa-kỳ ở Nam-kinh đã mở cửa.

Việc người làm xe điện đình công

Thượng-hải. — Có tin rằng người làm xe điện lại đình-công.

A. R. I. P

Kuôcj ngu'w mo'ij

Ai chịu khó đọc luôn mục này, trong hai tháng có thể dự một cuộc thi rất hay, có thưởng to.

Và Bản-quán lại muốn tuyển mấy người đánh máy chữ, để chép lại những sách in rồi ra lối quốc-ngữ mới này.

Không biêtj ra'ngf cacj ông Tây phanz-dôij viêcq su'az-dôiz kuôcj-ngu'w nayf daw docq du'o'cp o'z baif côz-dôngq naof cuaz chungj ta câu gif laf ciu baif-bacj dênj su'q-nghiêpq cuaz ông côj *Alexandre de Rhôdes*, maf laiq vu cho chungj ta su'q bôiq-ân vo'ij ông côj âyj. Nêuj cacj ông âyj xem chu'a hiêuz hêtj nghiaw nhu'ngw baif chungj ta côz dôngq maf daw vôiq phanz dôij, thif cha'ngz ra lamf môtq viêcq râtj cânf phaiz xem xetj cho kiw maf laiq câuz-thaz ru !

Cái nạn chiến-tranh ở Nam-Mỹ

Nước Bolivie với nước Paraguay

Ngày 15 décembre 1928

Nước Ý. — Quan tổng-trưởng bộ ngoại giao nước Paraguay có nhắc lại rằng nước ấy ưng tuân các điều khoản quốc-tế nói về việc hòa giải.

Nước Pháp. — Sứ bộ nước Bolivie tuyên bố một bài nói rõ rằng nước Bolivie chiếm cứ đồn Vanguardia một cách hòa bình đã lâu năm, đồn ấy do nước Brésil nhượng cho nước Bolivie theo như giao ước Pétropolis năm 1903, ấy lính nước Paraguay đến đánh đồn ấy, những lính đóng ở đấy nhiều người bị giết, còn thì bị bắt sống đem đi nơi khác:

Nước Bolivie yêu cầu phải bồi thường ngay việc ấy đã, rồi sau sẽ ưng theo các cách phân giải hòa bình.

Nước Bolivie. — Một tòa nội các liên hiệp quốc dân sắp thành lập. M. Thomas Manuellie sẽ nhận bộ ngoại giao.

Ngoài cái ban năm 29, cả các ban trừ bị về năm 27 cũng đã có lệnh gọi.

Dư luận phần nhiều ưng việc chiến tranh.

Ngày 16 décembre

Nước Bolivie. — Ở đường cương giới nước Bolivie đã khai chiến.

Nước Ý. — Trước khi hội đồng quản trị hội Vạn quốc giải tán, có cử M. Briand xét xem, nếu có cần ra thì triệu tập một kỳ hội đồng bất thường để xét việc chiến tranh của nước Bolivie và nước Paraguay.

Nước Pháp. — M. Briand tiếp được một bức điện-tin của nước Bolivie nói rằng trước khi nước Bolivie được bồi thường theo như công-lý, và luật-lệ quốc-tế, thì không thể điều-đình một cách hòa-bình được, và báo tin rằng nước Bolivie đã thi-hành các phương-sách binh-vụ phòng-thủ.

Nước Bolivie — Tòa Nội-các mới đã triệu-tập các bị-ban về năm 1926 1927, và nhận một nghìn người chí nguyện binh.

Tin Saigon

Ông xã-trưởng Saigon từ-chức

Ông Ruscle là xã trưởng Saigon mới đệ giấy lên quan Thống-đốc xin từ chức xã-trưởng. Tuy quan Thống-đốc và nhiều ông hội-viên thành-phố cố nài mà ông cứ nhất-định xin từ.

Vì lẽ gì mà ông từ chức thì không thấy công-bố, song hình như vì mấy việc lôi-thôi vặt và lại ông muốn nghỉ mà xin từ chức.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ	19 độ
15 giờ	21 độ

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ		10$50
» nhì,		10 20
» ba,		9 10
Thóc hạng nhất,	—	6 40
Bắp ngô	—	6 50

Giá bạc. — Kể từ ngày 17 Décembre 1928, giá bạc ở kho Nhà nước định là 12 f. 50.

Thời giá quốc trái :

Ngày 11 Décembre 1928

3 %.	hoàn dân		78 f. 65
3 ½ %.	hoàn dân		95 f. 75
4 %.	vĩnh viễn	1917	79 f. 10
4 %.	»	1918	79 f. 95
6 %.	»	1920	102 f. 05
5 %.	hoàn dân	1920	108 f. 95
4 %.		1925	121 f. 00

Ngày 12 Décembre 1928

3 %.	vĩnh-viễn	65 f. 40
5 %.	1915-1916	94 f. 80

Tin tàu. — Tàu *Claude Chappe* mang thư sang Pháp, đến ngày thứ năm 20 décembre hồi 8 giờ sáng ở Haiphong sẽ chạy đi Tourane, Quinhơn và Saigon rồi chuyển sang tàu *Porthos* chừng ngày 25 décembre thì chạy.

Các thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyến xe lửa 20 giờ 4 phút tối thứ tư 19 décembre.

Đường giây thép. — Đường giây thép sang [illegible] từ Mường-ngoi trở đi bị đứt.

Lý sang Lào. — Quan cai-trị hạt Savannakhet đã cho rằng từ rầy trở đi, ai qua Tchépone vào Ai-lao thì phải trình giấy tiêm thuốc trừ tả ít ra đã tiêm được hơn ba tuần lễ và chưa đầy tám tháng, không thì sẽ phải lưu lại nhà thương để xét nghiệm hoặc phải lộn về Trung-kỳ.

Tòa án Đại-hình. — Hôm nay Tòa-án Đại-hình xử việc sau này:

Ngày 4 tháng 4 năm 1928 Đỗ-văn-Dụ ở làng Mục-lu (Bắc-ninh) đem 3 cái giấy bạc 100$ giả, đổi cho nhà Ngân-hàng Hanoi. Hỏi thì tên ấy khai là giấy bạc của bố đẻ là Đỗ-văn-Cung sai đem đi đổi. Hỏi Đỗ-văn-Cung khai là giấy ấy của Ng-văn-Chung nhờ đổi hộ lấy giấy lẻ.

Ng-văn-Chung khai giấy bạc ấy là của Trần-đức-Huy, cựu lý-trưởng làng Ganh-huy đem trả nợ cho anh tên ấy là Ng-văn-Hựu. Trần-đức-Huy cải nhận có đưa cho Ng văn-Chung 3 cái giấy 100$ để trả nợ cho Ng-văn-Hựu và khai rằng giấy ấy là của Hà-văn-Tỵ đong thóc đem trả tên ấy.

Hà-văn-Tỵ nhận có trả cho Trần-đức-Huy 2 cái giấy 100$ là tiền đong thóc. Tên ấy lại khai rằng hôm trả tiền thóc ở nhà Trần-đức-Huy có đưa cho Ng-văn-Chung 1 cái giấy 100 p.00 để trả nợ Ng-văn-Hựu. Hỏi giấy bạc ở đâu ra thì Hà-văn-Tỵ khai của Hoàng-văn-Giang là người khách làm ở đấy điền ông de Monpezat giao cho để đong thóc hộ.

Tại sở Cẩm, Đỗ văn-Cung xuất trình những giấy bạc giả của tên ấy thì lại thấy một cái giấy bạc 100 p. 00 giả nữa. Hỏi thì Đỗ-văn Cung khai rằng giấy bạc ấy là của Nguyễn văn-Hợu trả nợ. Ng-văn-Hợu nhận nhời khai của Cung là đúng và nói rằng giấy ấy là của Hoàng văn-Giang đong thóc đem trả tên ấy.

Sở cẩm đến khám nhà Hoàng văn Giang không bắt được cái gì cả, mà hỏi thì tên ấy chối không nhận lẽ gì.

Trong 4 cái giấy bạc 100$ giả ấy, thì 2 cái có dấu của hiệu Hang-xương ở Haiphong và 2 cái có dấu của hiệu Yu Wo ở Hanoi, nhưng xét ra dấu ấy không phải của hiệu Hang-xương và hiệu Yu-Wo ở Hanoi thì không có. Như thế có thể đoán là những tên lưu-thông giấy bạc giả ấy mạo ra dấu đóng vào để cho công-chúng tin và để tiêu cho dễ.

Sau xét hỏi mãi, Hoàng-văn Giang mới chịu nhận là có đưa 3 cái giấy bạc 100$ cho Hà-văn-Tỷ mua hộ thuốc phiện cho Chu-phong-Thịnh là người đồng bang mà giấy bạc ấy là của tên Thịnh đưa. Nhưng đối chất thì Hà-văn-Tỷ cứ một mực khai là Hoàng-văn-Giang nhờ đong thóc chứ không phải là nhờ mua thuốc phiện hộ.

Viên Cẩm Reinert dẫn Hoàng-văn-Giang đến chợ Phủng để bắt Chu-phong-Thịnh. Khi tên Thịnh trông thấy ông Cẩm tới nơi thì chạy trốn, nhưng sau bị bắt được ngay. Cách ít lâu tên ấy lại trốn, ông Cẩm sang lính lùng mãi mới bắt được núp ở trong rừng. Hỏi tên ấy khai là 3 cái giấy 100$ ấy là của May-y-Phong là người Thổ ở đồn-điền ông Bonnafont đưa cho vay để buôn bán, đến lúc mua hàng biết là giấy giả thì có đưa cho Hoàng-văn-Giang và nhờ đem trả hộ người Thổ ấy. Nhưng xét tại làng Trai-chũ không có người Thổ nào tên là May-y-Phong cả. Khi ông Cẩm Reinert đi tìm May y Phong để bắt, nhân đến chỗ đường đất khó đi tên ấy đã chạy trốn lên rừng, nhưng lại bắt được ngay.

Trong 4 cái giấy giả ấy, Chu-phong Thịnh và Hoàng-văn-Giang chỉ nhận hai cái: số 153 P 31 và 348 P 60 là của chúng, chứ không nhận hai cái số 334 A 59 và 412 E 31. Còn cái giấy số 334 A 59 thì Hà-văn-Tỷ không dám quả-quyết rằng có phải của Hoàng-văn-Giang đưa cho tên ấy không, song những người đã tiêu cái giấy ấy nhận được dấu vết cả. Cái giấy 534 A 50 là của Hoàng-văn-Giang đưa cho Hà-văn-Tỷ và cái giấy số 412 E 31 là của Hoàng-văn-Giang đưa cho Ng-văn Hợu. Trừ Hà-văn-Tỷ, Chu-phong-Thịnh và Hoàng-văn Giang ra, còn những tên khác xét ra là thật thà cả.

Tòa xét xong tuyên án tha cho Hà-văn-Tỷ và Hoàng-văn-Giang vì xét ra là không có tội và phạt Chu phong-Thịnh 12 năm khổ-sai và 100 quan. Còn tội biệt xứ thì tòa lượng tha cho tên ấy.

Việc Ấy phan-Nhâm còn việc án cướp giết chết người ở bên Ai-lao thì tòa hoãn đến vụ án thứ nhất về năm 1929, vì những người chứng đòi đến không kịp.

RÚT BỚT 5000$00

Auto hiệu Roland Pilain, máy kiểu cực kỳ đẹp, nhiều đồ phụ-tùng. Trước mua 8000p. bây giờ muốn bán 3000 p. ngài nào muốn mua xin mời lại nhà.

Demange, 40, Bd Henri d'orléans Hanoi mà hỏi. 7.593

BÁN RẺ :

Một cái quạt điện ;

Một cái máy điện dynamo 12 volts 10 ampères ;

Một cái máy dận cho xe hơi chạy (démarreur) 6 volts.

Hỏi tại nhà in Trung-Bắc
63, phố hàng Bông
7.459

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE
aux examens franco-annamites
của M. L. HOULLIER
Giáo-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam

Bán tại nhà in bản-quán
Giá mỗi quyển. . . . . 0$30
Tiền cước mỗi quyển . . . 0,12
Ai ở xa xin viết thư về cho
ông BÙI-XUÂN-THANH
Số 63, Rue du Coton — Hanoi

Trường Nam sư-phạm. — Hội-đồng quản-trị trường Nam-sư-phạm Hanoi nay gồm có các viên chức sau này:

MM Servoise thanh-tra việc chính-trị và hành chính ở Bắc-kỳ làm chánh hội-đồng, quan thủ biên học chính Bắc-kỳ làm phó hội-đồng, M. Phạm-Quỳnh chủ báo Nam-phong, ông đốc trường Sư-phạm, viên tư-giản và một viên giáo học cao chức nhất ở trường Sư-phạm làm hội-viên.

Tòa án Trừng-trị. — Sáng hôm nay, Tòa án Trừng-trị xử những việc sau này:

Biệt xứ chung thân. — Ng-văn-Phú tức Trần văn-Phú tức Nguyễn văn-Phương tức Trương văn-Tỵ, tức Trần văn-Tư, tức Hà-văn-Canh tức Tương đã can 11 lần án phạt, nhất về việc ăn cắp mà cũng chưa chịu chừa, cứ mỗi lần bị bắt thì lại đổi tên. Nay lại ăn cắp cái bút máy của M. Gous Joseph tại trước hiệu Gô-đa. Tòa phạt tên ấy bốn tháng tù, khi hết hạn tù thì phải đi biệt xứ chung thân.

Đám xúc sắc. — Cao-đắc-Minh là đứa du đãng mở bàn xúc sắc ở giọc đường bị lính cảnh sát bắt được. Tòa có trát đòi nhưng tên ấy không đến nên phạt vắng mặt tên ấy 5 quan.

Hòa gian. — Việc Nguyễn vinh-Lan và Trần thị-Châu can về tội hòa gian thì luật sư bên bị cáo xin hoãn lại.

Bội tín. — Trịnh mộng Thu làm song bị truy tố vì mượn của anh em bạn tên là Thịnh làm ở sở Lục-lộ một cái xe đi mua đáng giá 15p 00 rồi không trả. Phiên tòa thứ hai trước kia bên bị cáo khai rằng xe ấy là bên nguyên đơn bán cho hắn giá là 10p. chứ không phải là cho mượn, hiện lúc bán có một người tên là Giáp biết. Nay hỏi người chứng ấy khai là không biết gì về việc mua bán ấy. Tòa xét xong tuyên án phạt bên bị cáo 2 tháng tù.

Bẻ vòng vàng. — Lê thị Cúi 16 tuổi bẻ vòng của một đứa bé ở trước cửa chợ bị lính cảnh sát bắt được quả tang. Tòa phạt thị ấy 2 tháng tù và bà mẹ để thị ấy là Lê thị Đỗ phải chịu trách nhiệm về tiền tố phí.

Chị em bạn bất lương. — Nguyễn thị Trung tức Nava làm nghề đi khâu đến chơi nhà chị em bạn đồng nghiệp tên là thị Nhung nhân thấy chị em bạn bỏ quên đôi hoa tai vàng ở bàn lấy mất. Tòa có trát đòi nhưng Ng-thị-Trung không đến nên kết án vắng mặt phạt thị ấy 2 tháng tù.

Ngạch quan lại. — M. Hoàng-gia-Mô, tri huyện Chí-linh, nay đổi đi Vĩnh-bảo (Hải-dương).

M. Ng-ngọc-Đính tri huyện Vĩnh-bảo, nay đổi đi Kim động (Hưng-yên).

M. Phạm-hy-Lượng, tri huyện Kim động nay đổi đi Phú-lương, Thái-nguyên.

M. Vũ-văn-Sùng tri huyện Phú-lương, nay đổi về Chí-linh, Hải-dương.

Chỉ ở sở L'UCIA mấy bán những thứ rượu champagne có giá trị sau này:

POMMERY & GRENO Carte Blanche demi sec.

POMMERY & GRENO Drapeau Américain sec.

POMMERY & GRENO Nature

Mua lẻ hỏi các hiệu khách túc-kiến có bán cả.

NHÀ THƯƠNG VÀ NHÀ HỘ SINH
ĐƯỢC NHƯ Ở NHÀ
Phòng khám bệnh
QUAN ĐỐC-TỜ BLOT
65, phố Tràng-thi và 78, phố Thợ nhuộm
Giây nói số 410, Hanoi

Ở Bắc-kỳ mới có nhà này là một. Bệnh nhân, muốn chữa bệnh gì cũng được, muốn cần phải mổ-xẻ cũng được chắc chắn, muốn đỡ đẻ được cẩn thận tử tế hay là chữa các bệnh về phụ-nhân như hiếm đẻ) hài-nhi cũng được.

Tài riêng của quan Đốc-tờ Blot là thầy thuốc đã kinh-nghiệm lâu năm lại là tay chuyên-môn khảo-cứu.

Có buồng riêng tử tế để chữa bệnh, buồng có đủ cả máy điện máy nước. Tiền thuốc và tiền thầy thuốc không phải trả vì đã tính cả vào tiền chữa bệnh và buồng rồi. Có 3 hạng. Trả tiền từng ngày, hay là trả tiền chữa khoán cũng được.

Người nhà đến thăm lúc nào cũng được.

Hàng ngày quan Đốc-tờ đến thăm bệnh nhân luôn luôn.

Lúc nào cũng có bà đỡ tốt-nghiệp có mặt ở đây luôn.

Khám bệnh hàng ngày từ 8 giờ đến 11 giờ và từ 15 giờ đến 17 giờ — Ai muốn mời đến nhà thăm bệnh cũng được xem xét cẩn-thận.

Muốn hỏi han điều gì, xin cứ viết [illegible]

Ai tín. — Bản-quán được tin buồn rằng M. Trần-minh-Thu nguyên nghị viên tư-vấn, điền-chủ tại Phú-thụy vừa tạ thế ngày mồng 6 ta tại ấp Phú-thụy (Bắc-ninh). Đến ngày kia, mồng 8 ta sẽ cất đám an táng tại đồn điền Phú-thụy.

Bản-quán có lời chia buồn với quý quyến.

CÁO-PHÓ

Chúng tôi lấy làm đau-đớn mà phó cáo để các cụ, các ông và các bà là chỗ thân-tình biết cho rằng phu-quân chúng tôi là:

Ông TRẦN-MINH-THU

phải đau đã từ trần ngày hôm mồng sáu tháng một ta ở tại ấp Phú-thụy.

Vâng lời thân-phụ chúng tôi định ngày mồng 8 tháng một ta (tức là ngày 19 décembre 1928) hồi 10 giờ sáng rước linh-cữu phu-quân chúng tôi an táng tại đồn-điền Phú-thụy (ấp Trâu Quỳ).

Vị vong-nhân: Hoà ng-thị-Tuyền cùng các con giai, con gái khấp phó.

Di trường. — Trường Sơ-đẳng Mỹ-liệt, trước ở làng Mỹ liệt, tổng Trực-tông, huyện Yên-hưng (Quảng-yên), nay đổi sang làng Mai-động.

Một đứa kẻ trộm biết chữ. — Ngày Hội-chợ mới rồi, M. Vi văn định tổng đốc Hưng-yên lên Hanoi xem, có mất cắp một cái ví đựng hơn 70 p. và các giấy má vặt. Mới đây đứa kẻ cắp gửi nhà bưu-điện giả hai cái giấy phép mang súng. Còn tiền và các giấy khác thì không thấy nói gì đến.

Ghen tuông gì đây! — Ng-thị-Tâm 20 tuổi, là ả-đào xóm 24 gian số 203-18 thưa hai ả khác cùng xóm là Hoàng-thị-Tron 27 tuổi và Chu-thị-Hảo, 17 tuổi đánh đập mình.

Thẻ của ai? Lê-văn-Mẫn làm facteur ở làng Quan-nhân (Hà-đông) đem trình sở Cẩm một cái thẻ thuế thân thuộc tỉnh Haiphong, và một cái thẻ thuế thân thuộc tỉnh Hà-đông, đề tên là Phạm-văn-Dực, 50 tuổi, làng Bối-đề, huyện Phú-xuyên (Hà-đông). Hai cái thẻ ấy thấy bỏ trong hòm thơ phố hàng Bồ.

Bò và chó thả rong. — 11 con bò cái, 7 con bò con lang thang ở phố Larrivé, và một con chó ta, lông vàng lạc ở đường đã bị bắt và nhốt ở nhà nhốt súc vật.

Chó cắn. — Một con chó ta lông đen của M. Phạm-bá-Hợi buôn bán ở 58 phố hàng Bè, hôm 16 vừa rồi hồi 8 giờ 30 tối, ra đường cắn vào đùi Nguyễn-Ba, 15 tuổi đầy tớ nhà số 43 cùng phố một vết nặng. Con chó đã đưa vào sở Thú-y để khám, Ng-Ba phải đưa vào nhà thương chữa thuốc, chủ nhà có chó đã bị phạt 6 quan về tội để chó ra đường.

QUÀ BIẾU, hoặc đồ bầy trong nhà, mà muốn cho thật lịch-sự, nhã-nhặn, thì không gì bằng đồ cổ. Các ngài nên lại hiệu « La Perle » 1 phố Tràng-Thi, xem các thứ hàng bên Tàu mới sang: đồ gỗ trắc, cửa rồng, đồ sứ, đồ ngọc, rất đẹp và rất quý. Giá bán phải chăng, đã có yết sẵn từng thứ một. — Ra vào tự do.

Chủ nhật cũng có mở cửa cả ngày
7.598

Ngài ho dư ?

Vậy nên lập-tức đến hiệu Bào-chế **CHASSAGNE**. *Số 59, phố Paul Bert, Hanoi* sẵn có thứ thuốc chữa khỏi tất cả các bệnh ho, ho gió, ho lao vân vân, của ngài.

Nên xem lời cáo-bạch của bản hiệu ở trang thứ tư, nói về thuốc SIROP SOFAL.

Thuốc lào lậu. — Hai người ta đem 450 gói thuốc lào lậu thuế đi qua phố Maréchal Foch sắp để bị bắt giải về nhà Thương-chính.

Thịt lợn lậu thuế. — Ng-thị-Hai 20 tuổi bán thịt lợn ở phố Gia-long số 50 và Ng-thị-Cả 50 tuổi, về nghề-nghiệp ở cùng phố, bị bắt ở phố Đồng-Khánh vì mỗi người mang mười cân thịt lợn không đóng dấu. Thịt đã bị tịch và phát cho các hội làm phúc. Mỗi người phải phạt vi-cảnh 3 quan.

Chết trên tay. — Hôm qua hồi 1 giờ chiều Ng-thị Nha 25 tuổi ở đường Cống-vọng (Hà-đông) đi qua thành-phố có trình sở Cẩm cái tử thi con trai là Trần-kim-Trọng để được năm tháng, chết trên tay trong khi đưa vào nhà thương. Mình mẩy đứa trẻ không có vết tích gì, đã cho đưa vào nhà xác.

Bán 1000$00 một cái xe ô-tô hiệu SALMSON, kiểu lịch-sự, mười mã-lực, rất tốt,

Ai muốn mua xin hỏi số nhà 3 phố Bernard Debeau, Hanoi 7,628

Phàm những nhà lịch-sự đãi tiệc phải có rượu champagne POMMERY & GRENO.

Bán tại sở L'UCIA đại-lý độc quyền.

CÁC NHÀ DÙNG ĐỒ ẢNH NÊN BIẾT

Vì hiệu bào chế Montès, 54 phố Paul Bert, Hanoi mua nhiều, và mua được rẻ, nên hiệu ấy lại có thể bán được các chất Hyposulfite de Soude, Bisulfite de Soude, Sulfite de Soude, Hydroquinone, và tất cả các thứ dùng vào nghề ảnh, theo giá rất rẻ.

Tin sau cùng

Bệnh-tình Anh-hoàng

Ngày 15 Décembre. — *Anh-hoàng đã ngủ được nhiều giờ. Chỗ đau vẫn khá dần. Người không yếu hơn. Mạch vẫn đều.*

Ngày 16 Décembre. — *Ban đêm Anh hoàng ngủ không yên. Nhưng chưa có gì đáng ngại.*

Việc nhà báo Gazette de France

Sau khi M. de Courville là người sang lập nhà báo Gazette de France *cung mọi lẽ, thì đã bị tống-giam.* A. R. I. P.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Hung ác quá. — Một người chauffeur phụ tên là Ng-văn-Kiên, ở đường hàng Kênh, mất một cái mũ, ngờ cho Đặng-thế-Uyển lấy. Kiên bèn trói Uyển lại, đánh lấy đánh để, rồi lại lấy một thỏi sắt nung đỏ mà gí vào mình Uyển để tra khảo, thành thử Uyển bị bỏng nặng, đã đưa vào nhà thương điều trị.

Hiện Ng-v-Kiên đã bị bắt tống giam.

Nạn lao động. — Vừa rồi một người phu làm tại sở X-măng chẳng may khi đang làm, trượt chân ngã, chết ngay lập tức. Đã đưa vào nhà xác để mai táng.

Quân trộm táo gan. — Hôm vừa rồi, quân trộm dùng chìa khóa giả mở tủ ở sở Đại-lý, lấy trộm 110 đồng. Sau có người cho một người lính thổ-xanh, vốn xưa nay là một tay chơi bời cờ bạc và có tính gian, vậy đã bắt người lính ấy giam xét.

BẮC-NINH

Làm nhà máy nước. — Được hơn một tuần-lễ nay sở Lục-lộ đã thu-xếp việc dựng nhà máy-nước tại một khu đất bỏ không ở gần trường học con trai. Chẳng bao lâu nữa trong thành-phố ta sẽ có các máy-nước như thành-phố Hanoi.

Việc cướp ở phố Ninh-xá. — Chiều hôm thứ sáu mới rồi, có người lên báo ở nhà Ba-Tỷ làng Quả-cảm có chứa những đồ tang-vật cướp ở nhà Mme Tiếp ở phố Ninh-xá độ trước. Quan huyện Võ-giàng đã lập tức thân hành đến khám nhưng không bắt được tang vật chi cả.

PHU-THO

Cướp. — Đêm 12 décembre một bọn chừng 6, 7 đứa vác dao gậy đến phá nhà Hà-văn-Chân ở làng Phùng-thượng, tổng Hoàng-kiên huyện Thanh-ba. Thoạt mới vào, bọn cướp còn dỗ ngọt nhà chủ, sau dỗ không được, chúng mới tra-khảo chủ nhà. Nhưng chủ nhà kêu thật, chỉ có mười đồng bạc đưa ra, chúng không bằng lòng lại cùng đánh mãi. May người nhà sợ chủ chạy ra ngoài hô-hoán, nên bọn cướp vội-vàng chỉ lấy được 10 đồng ấy và vơ-vét những xanh nồi đồ đạc đáng 50 đồng nữa rồi tẩu-thoát. Dân làng kéo đến thì chúng đã đi xa rồi. Hà-văn-Chân bị trọng thương, đã phải khiêng lên nhà thương tỉnh điều-trị.

Con nhà vô-phúc. — Ở phố Tân-hưng, một nhà kia thím cháu vì bất bình sự chi không rõ, thằng cháu vác gậy đánh người thím, người ta can mãi mới thôi. Người thím bị đau quá phải khiêng vào nhà thương. Xem ra người thím bị nhiều vết nặng ở sườn và ở bụng mà lại có mang được 7, 8 tháng, chưa biết tính mạnh ra sao.

HÒA-BÌNH

Cất đám quan tổng-đốc Đinh-công-Thịnh. — Quan tuần-phủ Đinh-công-Thịnh tạ-thế ngày 3 février 1928 mới được truy tặng hàm tổng-đốc, đến ngày 5 janvier 1929 sẽ cất đám tại Kỳ-sơn, châu Lương-sơn, cách Hà-đông 35 *kilomètres*. Đúng 8 giờ sáng đám sẽ xuôi-hành rước về Chợ-đồn an táng tại đất riêng của nhà.

Le PARFUM des HUMANITES
(SỬ-KÝ THANH-HOA)
Soạn-giả: E. VATRAC
Dịch-giả: NGUYỄN-VĂN-VĨNH

Văn chữ Tây và chữ Quốc-ngữ đối nhau, giá mỗi quyển. . . . 2$00
Chữ Tây riêng hoặc chữ Quốc-ngữ riêng, giá mỗi quyển 1.00
Ở các tỉnh, xin đính thêm tiền cước gửi
Recommandé: 0$30 thứ 2$00
và 0$20 thứ 1$00
BÁN TẠI BẢN-QUÁN

VIỆC TRUNG-KỲ

HUẾ

Sách cấm. — Có nghị định quan Khâm-sứ cấm không được thâu-nhập lưu-hành, phát-mại, phân-cấp và tàng trữ trong địa hạt Trung kỳ hai quyển sách sau này:

1 Quyển « Giám-hồ nữ-hiệp » do Xã-lâm thư-quán ở Gò-công (Nam-kỳ) xuất bản, Bảo-tồn ấn quán ấn hành, tác giả là Mme Hoàng-thị-Tuyết Hoa.

2 Quyển « Gan-sắt Anh-hùng » tác giả là Lý-an-Xuân tức Trương-Văn, Lý-công-Thịnh xuất-bản, nhà in Lý-công-quán ở Saigon ấn-hành.

Ngạch quan-lại. — M Võ-v-Chánh Kiểm-lý đồn Sơn-hà, hàm Tùng-thất-phẩm, nay thăng chánh thất-phẩm.

M. Tôn-thất-Tọa, cửu-phẩm ty Kiểm-nghị, nay bổ Thừa-phái phủ Tuy-an.

Mai-khắc-Hiện, thừa-phái nha Hộ-thành nay thăng Hàn-lâm-viện Tu-soạn, hồi hưu.

M. Phạm-bá-Hưu, thừa-phái phủ Tam-kỳ đổi đi thừa-phái ty Cần-tín.

M. Võ-quán, thừa-phái huyện Tiên-phước, nay đổi đi thừa-phái Tam-kỳ.

M. Phạm-Nghiêm, thừa-phái huyện Tĩnh-linh, nay đổi đi thừa-phái huyện Tiên-phước.

M. Hoàng-Đê, thừa-phái huyện Hòa vang, nay đổi thừa-phái đồn Minh-long.

M. Bùi-Đề, thừa-phái đồn Minh-long, nay đổi đi thừa-phái huyện Hòa-vang.

M. Hồ-đắc-Khải, lại-mục huyện Tĩnh-gia, nay đổi đi thừa-phái Thanh-hóa.

M. Lê-trọng-Huy, thừa-phái tỉnh Thanh-hóa, nay hồi hưu.

M. Bùi-xuân-Trữ, thừa-phái, tỉnh Nghệ-an nay bổ Lại-mục phủ Tĩnh-gia.

M Đinh-v-Phong, thừa-phái tỉnh Thanh-hóa, nay bổ Lại-mục châu Lương-chánh.

Lê-Sơn-Quế, Lại-mục phủ Hà-trung nay bổ thừa-phái tỉnh Thanh-hóa.

Sở cảnh sát mới. — Sở cảnh sát mới làm xong, thể cách rộng lớn, toàn xi-măng cốt sắt, kiến-trúc theo kiểu mẫu tối tân.

Cọp phá hại ở Cầu-hai — Ngày 8 décembre, tại Sơn-phận làng Cầu-hai có lắm cọp về phá hại, sự ấy dù nhân dân đã đề phòng, song cũng không thể nào bỏ nghề hái củi đốt than đi được vậy. Những bọn đi làm nghề ấy phải cẩn-thận giữ gìn lắm mới được, mấy hôm thì đã bị hại mất hai người một cách đáng sợ như sau này:

Một bọn đi làm củi hơn hai mươi người, cùng nhau đi một miền núi, đang khi đốn củi thì nghe có tiếng một người đàn-bà la cứu. Nghe la thì quả con cọp đang bắt bụng người đàn-bà ấy thì bọn này đuổi theo, con cọp tha xác người chạy một đoạn rồi thả ra lại ngoạm mất một miếng thịt ở đùi rồi mới chịu bỏ mồi mà chạy.

Bọn này đem thây ấy về và kêu gọi xem số người trong bọn thì thiếu một người đàn ông nữa tìm không ra, thì ngờ rằng có lẽ người ấy sợ quá mà chạy về nhà, chớ nếu bị cọp bắt đã có tiếng kêu cứu. Vậy đến khi về nhà cũng không thấy thì mới biết là cũng bị cọp bắt rồi. Sáng sau lên tìm thì chỉ thấy còn có hai cái xương ống mà thôi. Còn cái tử-thi kia đem chôn thì đêm lại có con cọp về moi lên, song bị cái săng bằng ván thì moi không thủng.

Ông huyện sở-tại đã điện-tin lên quan công-sứ Thừa-thiên cử phái 5 người lính tập đem súng đạn về rình đã hai đêm mà giết không được, song từ khi cọp nghe có hồng đèn rọi và tiếng súng thì cũng có bớt hại mạng người, chỉ có bắt chó và lợn mà thôi. Khi lính đã trở về đồn thì chẳng hay loài ác-thú có trở lại quấy-nhiễu nữa thôi.

Nếu muốn thường ngày cái hổ-hoạn ấy được trừ, thì miền ấy thường phải có súng đạn thì cọp hết.

THUA-THIEN

Người đẻ ra con ếch! — Một chuyện quái lạ có lẽ chẳng ai tin, song quả có mới thật lạ: Tại làng An-thuận thuộc tổng Hương-cần, huyện Hương-trà (Thừa-thiên) vừa rồi có một người đàn bà đẻ ra một con ếch rất to bằng đứa bé mới sinh. Song mới ra khỏi lòng mẹ thì nó nhảy vòng quanh một hồi rồi nó chết.

Chuyện này quả có, cho nên khắp một tổng ấy đều rõ mà có người đã được mắt thấy tỏ tường chứ không phải là lời đồn bảo.

Người ta nói rằng, nguyên nhà ấy làm nghề bắt ếch, cả hai vợ chồng suốt năm chỉ đi soi ếch ở các miền gần xa đem bán mà làm sinh nhai, trong khi bắt được con to đem bán, con nhỏ thì làm thịt. Một hôm đang làm thịt ếch, thì người vợ chặt đầu con ếch mà rồi lại sẩy tay trượt đi, để con ếch nhảy đi đâu mất, còn cái lưỡi dao thì chặt vào ngón tay trỏ đứt một đoạn.

Từ đó thì người ấy thụ thai mãi đến nay thì đẻ ra con ếch, thật là một sự rất lạ không có thể tin được, song [illegible] như lời đồn sự lạ thì ký giả cũng [illegible] lại cho chẳng biết là nguyên do bởi vì sao mà thai dựng một cách lạ thường như vậy, thật nghe quá hoang đường.

Về sự quái thai đã sẵn thì thường thường thấy các báo cả sách Trung-hoa có chép lắm sự rất lạ, như là người thuyền chài sinh ra con cá thì nay người bắt ếch sinh ra con ếch tưởng cũng đúng một kiểu vậy.

Tạo hóa huyền vi lẽ khó lường, song trong người đời có tin điều gì thì có điều ấy. Hay tin rằng ấy vì hai vợ chồng nhà ấy làm nghề tàn hại sinh linh thì có cái quả báo đó thì tưởng cũng có lẽ phải vậy.

VINH
Pharmacie Commerciale du Nord-Annam
E. GILLET, Pharmacien, Vinh

Bán đủ các thứ thuốc tây, giá rẻ hơn các hàng thuốc khác ở [illegible]

Hiệu Bào-chế **MONTÈS**. 54, Phố Paul Bert, Hanoi

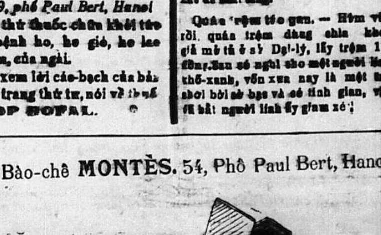

Hễ thấy ghê mình thì dùng ngay một viên thuốc Rascol là khỏi ngay bệnh cảm và bệnh sốt rét rừng.

Zadig ou la Destinée

VOLTAIRE

(Suite)

. . . L'ermite l'entraînait par une force supérieure; la maison était enflammée. L'ermite, qui était déjà assez loin avec son compagnon, la regardait brûler tranquillement. « Dieu merci! dit-il, voilà la maison de mon cher hôte détruite de fond en comble! L'heureux homme »! A ces mots Zadig fut tenté à la fois d'éclater de rire, de dire des injures au révérend père, de le battre, et de s'enfuir mais il ne fit rien de tout cela et, toujours subjugué par l'ascendant de l'ermite, il le suivit malgré lui à la dernière couchée.

Ce fut chez une veuve charitable et vertueuse qui avait un neveu de quatorze ans, plein d'agréments et son unique espérance. Elle fit du mieux qu'elle put les honneurs de sa maison. Le lendemain, elle ordonna à son neveu d'accompagner les voyageurs jusqu'à un pont qui, étant rompu depuis peu, était devenu un passage dangereux Le jeune homme, empressé, marche au-devant d'eux. Quand ils furent sur le pont: « Venez, dit l'ermite au jeune homme, il faut que je marque ma reconnaissance à votre tante ». Il le prend alors par les cheveux et le jette dans la rivière. L'enfant tombe, reparaît un moment sur l'eau, et est engouffré dans le torrent. « O monstre! ô le plus scélérat de tous les hommes! s'écria Zadig. — Vous m'aviez promis plus de patience, lui dit l'ermite en l'interrompant: apprenez que sous les ruines de cette maison où la Providence a mis le feu le maître a trouvé un trésor immense; apprenez que ce jeune homme, dont la Providence a tordu le cou, aurait assassiné sa tante dans un an, et vous dans deux. Qui te l'a dit, barbare? cria Zadig; et quand tu aurais lu cet événement dans ton livre des destinées, t'est-il permis de noyer un enfant qui ne t'a point fait de mal »?

Tandis que le Babylonien parlait, il aperçut que le vieillard n'avait plus de barbe, que son visage prenait les traits de la jeunesse. Son habit d'ermite disparut; quatre belles ailes couvraient un corps majestueux et resplendissant de lumière. « O envoyé du Ciel! ô ange divin! s'écria Zadig en se prosternant, tu es donc descendu de l'empyrée pour apprendre à un faible mortel à se soumettre aux ordres éternels? Les hommes, dit l'ange Jesrad, jugent de tout sans rien connaître: tu étais celui de tous les hommes qui méritait le plus d'être éclairé » Zadig lui demanda la permission de parler. « Je me défie de moi-même, dit-il; mais oserai-je te prier de m'éclaircir un doute: ne vaudrait-il pas mieux *avoir corrigé* cet enfant, et l'avoir rendu vertueux, que de le noyer »? Jesrad reprit: « S'il avait été vertueux, et s'il eût vécu, son destin était d'être assassiné lui-même avec la femme qu'il devait épouser, et le fils qui en devait naître. Mais quoi? dit Zadig, il est donc nécessaire qu'il y ait des crimes et des malheurs, et les malheurs tombent sur les gens de bien? Les méchants, répondit Jesrad, sont toujours malheureux: ils servent à éprouver un petit nombre de justes répandus sur la terre, et il n'y a point de mal dont il ne naisse un bien. Mais, dit Zadig, s'il n'y avait que du bien, et point de mal? — Alors, reprit Jesrad, cette terre serait une autre terre; l'enchaînement des évènements serait un autre ordre de sagesse; et cet autre ordre, qui serait parfait, ne peut être que dans la demeure éternelle de l'Être suprême, de qui le mal ne peut approcher. Il a créé des millions de mondes dont aucun ne peut ressembler à l'autre Cette immense variété est un attribut de sa puissance immense. Il n'y a ni deux feuilles d'arbre sur la terre, ni deux globes dans les champs infinis du ciel, qui soient semblables; et tout ce que tu vois sur le petit atome où tu es né devait être dans sa place et dans son temps fixe, selon les ordres immuables de celui qui embrasse tout. Les hommes pensent que cet enfant qui vient de périr est tombé dans l'eau par hasard, que c'est par un même hasard que cette maison est brûlée; mais il n'y a point de hasard: tout est épreuve, ou punition, ou récompense, ou prévoyance. Souviens-toi de ce pêcheur qui se croyait le plus malheureux de tous les hommes. Orosmade t'a envoyé pour changer sa destinée Faible mortel, cesse de disputer contre ce qu'il faut adorer. - Mais, dit Zadig... ». Comme il disait *mais*, l'ange prenait déjà son vol vers la dixième sphère. Zadig, à genoux, adora la Providence, et se soumit. L'ange lui cria du haut des airs: « Prends ton chemin vers Babylone ».

CHAPITRE XXI

Les Énigmes.

Zadig, hors de lui-même et comme un homme auprès de qui est tombé le tonnere, marchait au hasard Il entra dans Babylone le jour où ceux qui avaient combattu dans la lice étaient déjà assemblés dans le grand vestibule du palais pour expliquer les énigmes, et pour répondre aux questions du grand mage. Tous les chevaliers étaient arrivés, excepté l'armure verte. Dès que Zadig parut dans la ville, le peuple s'assembla autour de lui; les yeux ne se rassasiaient point de le voir, les bouches de le bénir, les cœurs de lui souhaiter l'empire. L'Envieux le vit passer, frémit, et se détourna; le peuple le porta jusqu'au lieu de l'assemblée. La reine, à qui on apprit son arrivée, fut en proie à l'agitation de la crainte et de l'espérance; l'inquiétude la dévorait: elle ne pouvait comprendre ni pourquoi Zadig était sans armes, ni comment Itobad portait l'armure blanche. Un murmure confus s'éleva à la vue de Zadig On était surpris et charmé de le revoir; mais il n'était permis qu'aux chevaliers qui avaient combattu de paraître dans l'assemblée.

(A suivre)

Chuyện chàng Gia-Địch

(tức là câu chuyện về số mệnh)

NGUYỄN-VĂN-HIẾU dịch

(Tiếp theo)

Nhưng đạo-sĩ dùng một cái sức lạ lùng mà kéo chàng đi, để mặc cho nhà cháy. Đi được một quãng xa, đạo-sĩ ngoảnh lại nhìn cái nhà đang cháy, nét mặt vẫn điềm nhiên như thường, và nói rằng: « Tạ ơn Thượng đế, thế là nhà ông chủ qui-hóa đã cho ta trọ nay đã thành đống gio tàn! Ông thật là sung sướng quá! «Nghe mấy lời đó Gia-địch đã xuýt bật cười, và muốn chửi cho đạo-sĩ mấy câu, đánh cho đạo-sĩ một trận rồi bỏ mà đi cho rảnh, nhưng chàng chẳng dám làm gì cả, hình như sợ hãi cái oai lực của đạo-sĩ mà phải miễn cưỡng đi theo lão cho đến lúc gặp chỗ trọ cuối cùng.

Hai người vào trọ trong nhà một bà quả-phụ nhân từ đức hạnh, có một đứa cháu trai mới mười bốn tuổi, người coi diện mạo rất xinh, bà quả-phụ chỉ trông mong vào một mình nó mà thôi. Bà cố sức tiếp đãi hai người rất là tử-tế! Sáng hôm sau bà bảo cháu tiễn chân khách đến tận một cái cầu đi qua rất nguy hiểm vì mới gẫy được ít lâu. Cậu bé vội vàng chạy trước hai người. Khi đến cầu, đạo-sĩ gọi cậu bé bảo rằng: « Này cậu em hãy lại đây; vì ta phải tỏ lòng biết ơn cùng bà cô cậu mới được. » Nói xong liền nắm lấy tóc cậu bé mà quẳng xuống sông. Cậu bé ngã xuống, nhô lên mặt nước rồi chìm lỉm xuống đáy sông đang chảy nhanh như thác. Gia-địch thấy vậy liền kêu lên rằng: Ô! này con ác quái kia! Này thằng thâm độc nhất đời kia! — Đạo-sĩ không để cho chàng nói hết câu mà bảo rằng: Sao chàng vội nóng thế! Trước chàng đã hứa với ta dù sao cũng nhẫn nại kia mà! Chàng nên biết rằng cái nhà kia ông trời đã đốt cháy, nhưng nhờ đó mà chủ nhân bắt được kho vàng không biết bao nhiêu mà kể; chàng lại nên biết rằng cái thằng bé con mà ông trời đã bắt phải cái số bị vặn cổ chết, nếu để nó sống thì chỉ trong một năm nó sẽ giết cô nó, và trong hai năm nó sẽ giết đến chàng — Gia-địch kêu lên rằng: Ai bảo với mi như thế, hỡi tên giã-man kia! Mà dù cho mi có xem thấy việc đó ở trong quyển sách số mệnh của mi chăng nữa, nhưng có phép nào mi lại đem một đứa bé con vô tội mà xô xuống sông như vậy?»

Gia-địch đang nói thì nhìn thấy ông cụ già tự nhiên mất hẳn cả râu mà mặt mũi thì rõ ràng là người còn trẻ. Bộ áo đạo-sĩ biến đi đâu mất, khắp mình hào quang rực rỡ và mọc ra bốn cánh rất xinh. Gia-địch liền quì xuống kêu lên rằng: « Vậy ra ngài là sứ người giời, là tiên thượng giới, ngài ở thiên-đình hiện xuống để chỉ bảo cho kẻ phàm trần mắt thịt phải biết tuân theo thiên mệnh đấy ư? — Giác-la-tiên nói rằng: Loài người chẳng biết gì mà việc chi cũng dám bình phẩm xét đoán: kẻ trong bọn phàm trần thì ngươi là người đáng được chỉ bảo cho sáng suốt hơn cả. » Gia-địch xin cho được phép tỏ bày ý kiến và nói rằng: «Kẻ phàm ngu tôi không biết nghĩ sao cho phải, song dám xin thượng-tiên giải tỏ cho các mối nghi ngờ này: đứa bé ấy giá dùng phép sửa đổi tính nết cho nó thành người đạo đức có hơn là đem làm cho nó phải chết đuối hay không? — Giác-la-tiên nói: Nếu nó là người đạo đức và được sống ở trên đời, thì số nó sau này sẽ phải cùng với vợ con bị người ta giết chết — Gia-địch nói: Vậy sao? Thế ra ở đời thế nào cũng phải có những điều tội ác và những sự hoạn nạn ư? Mà những sự hoạn nạn ấy bao giờ cũng là những người lương thiện mắc phải hay sao? — Giác-la-tiên đáp: Kẻ độc ác bao giờ cũng khổ: chúng dùng để thử một số ít người lương thiện rải rác ở trên mặt đất này, và không có một điều ác nào mà lại không sinh ra một điều thiện, xưa nay họa trung hữu phúc vẫn thường — Gia địch nói. Nhưng nếu chỉ có điều thiện mà đừng có điều ác thì có hay hơn không? — Giác-la-tiên lại nói: Nếu vậy thì cõi đời này lại hóa ra một cõi đời khác mất, và các việc nối tiếp nhau theo một cái trật tự rất khôn ngoan, mà cái trật tự hoàn-toàn ấy chỉ trên cõi Thiên-đình là nơi điều ác không đến gần được, mới có mà thôi. Đấng Thượng-đế đã tạo lập ra hàng triệu thế giới mà không thế giới nào giống thế giới nào cả, vì ngài quyền lực vô cùng nên mới sáng tạo được nhiều thứ như vậy. Trên mặt đất không có hai lá cây giống nhau, cũng như gầm trời vô tận không có hai trái cầu nào lại hệt nhau được; và ở trên cái hạt bụi mà người đã sinh ra, các sự vật mắt người trông thấy ở chỗ nào mà xảy ra lúc nào đã định sẵn trước cả, tùy theo những mệnh lệnh bất di bất dịch của đấng toàn tri toàn năng, việc gì cũng trông nom chú ý đến. Người phàm thì tưởng là đứa kia chết đuối chẳng qua vì sự ngẫu nhiên, và cái nhà kia mà cháy cũng vì một lẽ; song thực ra thế không có sự gì là sự ngẫu-nhiên cả; cái việc xảy ra thì hoặc là để thử khách, hoặc là để trừng phạt, hoặc là để ban thưởng hoặc là phòng bị điều gì. Ngươi hãy nhớ đến việc người đánh cá đã tưởng là hắn khổ nhất trần gian. Đức Ô-lộc-mát đã sai người đến để thay đổi mệnh-vận cho hắn. Thôi, ngươi là kẻ phàm tục yếu đuối, ngươi đừng tranh đấu với cái mà ngươi phải sùng bái nữa. — Gia-địch nói: Nhưng mà... » Chàng vừa nói tiếng nhưng mà thì vị thiên thần đã bay lên tận mây xanh rồi. Chàng liền quì xuống, có ý sùng bái và phục tùng đấng Hóa-công. Giác-la-tiên ở trên mây kêu bảo chàng rằng: « Ngươi hãy về thành Ba-by-luân đi. »

HỒI THỨ XXI

Những câu-đố.

Gia-địch bấy giờ trong trí bàng hoàng như người mới bị sét đánh bên tai, nên thờ thẫn bạ đâu đi đó. Ngày hôm chàng đến thành Ba-by-luân chính là ngày mà những tay thi võ ở đấu-võ-trường đã tụ họp ở một gian phòng trong hoàng-cung để giải các câu-đố và để trả lời những câu hỏi của vị giáo-tổ. Các chiến-sĩ đến đủ mặt, chỉ thiếu có chàng mặc bộ giáp xanh. Khi Gia-địch vừa mới vào thành, thì dân chúng đến xúm xít xung quanh, ai nấy đều mắt nhìn không chán, miệng chúc tụng không thôi, và trong lòng ước ao rằng chàng sẽ được tôn lên bảo vị. Gã Đố-kỵ trông thấy chàng đi qua, bật dùng mình và quay mặt nhìn đi chỗ khác; còn dân chúng thì đưa chàng đi đến tận chỗ hội-đồng Hoàng hậu được tin chàng đến, trong lòng vừa bồn chồn sợ hãi, vừa hi-vọng chứa chan; Hoàng-hậu lấy làm lo lắm vì không hiểu làm sao Gia-địch không có binh khí gì mà I-tô-bát thì lại đeo giáp trắng. Họ vừa trông thấy Gia-địch đến thì liền nhốn nhao rối rít cả lên. Ai thấy chàng trở lại cũng lấy làm kinh ngạc và vui vẻ lắm; nhưng chỉ các chiến sĩ có tranh đấu thì mới được phép vào chỗ hội-đồng mà thôi.

(Còn nữa)

Khảo về y-học cũ của ta

Cẩm-nang trích lục

Dược tính

Dược liệu thuộc loài côn trùng

(Tiếp theo)

Thanh ngư (青魚)

Thanh ngư là cá... nấu canh ăn hoặc nấu tễ, chữa sự bệnh cước khí, bệnh thấp tì, nhất là mật nó, chữa bệnh đau bụng đau mắt, bệnh đau cuống họng, lại công hiệu nữa.

Phụ lục. — Đau mắt sưng đỏ dùng hoàng-liên sắc đặc, hòa thanh ngư đởm chấp, gia nhập băng-phiến, long não mỗi thứ một ít, làm thuốc rỏ.

Thanh ngư đởm hoàn.

Thanh ngư đởm, lý ngư đởm dương đởm (mật dê) ngưu đởm (mật bò), mỗi thứ năm đồng, mật gấu hai đồng, thạch-quyết-minh một lạng tán mạt, long não một ít, luyện với mật viên bằng hạt ngô một, mỗi bận dùng mười viên điều phục, tống hạ bằng nước trà.

Nhũ nga bệnh thì dùng đởm phàn nghiền nhỏ nhét vào trong mật cá... âm can, mỗi bận dùng một ít thổi vào cuống họng (hễ nôn ra được là khỏi).

Mạn ly ngư (鰻鱺魚)

Mạn-ly-ngư là con lươn, sinh dạng giống như rắn, nó thường ở lẫn với rắn nước.

Mạn-ly-ngư bẩm thụ âm khí của giời đất, vị cam khí hàn chất hơi độc.

Mạn-ly-ngư chủ tư âm sát trùng, những người bệnh cốt chưng lao sái, hoặc bệnh trĩ, bệnh thấp tì sang dạng dùng mạn-ly-ngư ăn thường, có thể trừ tiệt gốc.

(Thấp tì sang dạng là nửa người về phía dưới sang nhọt ngứa gãi).

Lời dặn — Giống cá này con nào mà thường ngóc đầu cao, thì không nên ăn, mà nhất là đàn bà có mang, ngộ thực thì thai nguyên bị hại.

Dạ minh sa (夜明沙)

Tính chất khí vị

Dạ-minh-sa là phân dơi, dơi cứ đêm, bay ra bắt muỗi ăn, mắt muỗi không thể tiêu tan, cho nên phân nó sạn như cát, vậy mới gọi là dạ minh sa.

Dạ-minh-xa vị cam, khí hàn, không có chất độc.

Công dụng

Dạ-minh sa hoa tễ, nó thẳng tới vào túc quyết âm can kinh, chữa khỏi nhiều chứng bệnh nguy cấp.

Dạ-minh-sa tán mạt tiêm vào gan lợn nướng ăn, chủ trị bệnh mắt cam,

Dạ-minh-sa tán mạt, hòa nước cơm ăn, chủ trị bệnh loa lịch (tràng nhạc),

Dạ-minh-sa đốt cháy ra do hòa rượu uống, chủ thôi sinh (đoạt thai).

Dạ-minh-sa sao vàng, tán mạt hòa rượu uống hạ tử thai.

Cáp giới (蛤蚧)

Tính chất khí vị

Cáp giới là... nó cảm nên hành kim và hành thủy, vị hàm khí bình hơi có chất độc.

Công dụng

Cáp-giới hoa tễ, nó thẳng tới vào thủ thái âm phế kinh, và túc thiếu âm thận kinh, chủ thông kinh lợi thủy khiếu, sát trùng, trị nhất thiết phế nuy phế ung, khái thấu khạc huyết, công hiệu rất linh nghiệm.

Lời của d. — Cáp giới sản ở Hoàng-châu tỉnh Quảng-tây, giống đực giống mái cùng nó kêu, kêu liền mấy ngày, rồi mới giao hợp, khi giao hợp thì hai con ôm giữ lấy nhau, tuy có người ta giơ tay bắt cũng không biết, nên cũng không rời. Bởi vậy người ta cũng có dùng cáp-giới làm bùa yêu, nhưng cần phải biết rằng tinh khí nó tiết ra đuôi, mà chất độc nó ngưng tụ ở mắt, vậy dùng cáp giới, nên cắt bỏ mắt, còn không nên cắt bỏ đuôi.

Phép chế dụng. — Cáp-giới tẩm rượu, bọc giấy sai khô, treo trên xà nhà phía đông một đêm, rồi sẽ dùng tễ

Hùng thử (雄鼠)

Tính chất khí vị

Hùng thử là chuột đực, vị khổ, đới hàm khí hàn, không có chất độc.

Công dụng

Thịt chuột, mật chuột, phân chuột, người ta cũng có dùng làm thuốc cả.

Thịt chuột. — Thịt chuột nấu ăn, chủ trị bệnh cốt chưng lao nhiệt.

Chuột đực toàn tính nấu cao, chủ phụ trị bỏng lửa hoặc bỏng nước hay vấp ngã đứt [illegible] gẫy [illegible].

PHARMACIE MONTES NHÀ BÀ CHƯỚNG
Pierre Domart Successeur

Qui-khách mua hàng của bản hiệu thì được hưởng đủ các lợi-quyền:
1° Bản-hiệu bán hàng rất chiều khách và rất chung-thành với khách.
2° Bản hiệu gửi hàng đi rất chóng và hàng gói ghém rất cẩn-thận.

Mật chuột. — Mật chuột không mấy khi lấy được, vì chuột bị bắt thì mật tiêu tán ngay.

Bệnh mắt lòa, bệnh tai ù, nếu được mật chấm phụ trị là khỏi lập tức.

Phân chuột đực (hai đầu nhọn là phải) hòa tễ, chủ trị bệnh âm dịch (đàn bà thương hàn mới khỏi, nhân sự giao cấu mà chuyền nhiệt cho đàn ông), bệnh nhũ ung (đàn bà đau vú) bệnh kinh giản (trẻ con sài).

Phụ lục. — Đàn ông bệnh âm dịch thì dùng phân chuột (mười bốn hạt), rễ hẹ (một nắm) sắc thang uống nóng, hễ ra được mồ hôi là khỏi, nếu uống một nước mà chưa ra mồ hôi, thì uống nước nữa.

Đàn bà đau vú thì dùng phân chuột (bảy hạt) hồng táo (bảy quả bỏ hột) mỗi quả bỏ vào một hạt phân chuột, đốt cháy ra do, nghiền mạt gia nhập xạ hương, hòa rượu uống.

Phương nữa.

Phân chuột, bạch-chỉ, sơn-từ-cô, sơn đậu-căn, liên-kiều, kim-ngân-hoa, bồ-công-anh, hạ-khô-thảo, bối-mẫu, quất-diệp, quát-lâu-căn, tử-uyển, địa-hoàng, ngưu-bàng-tử, nấu cao để trị.

(Còn nữa) Phùng-năng-Tĩnh

Bách-tử kim-đan

(百子金丹)

LXXVIII

Làm tướng có biết cổ-lệ quân-sĩ thì mới có công

(Ngô-tử)

Vũ-hầu hỏi rằng:

— Nghiêm-binh minh-thưởng, có đủ quyết thắng được không?

Ngô-khởi đáp rằng:

— Cái việc nghiêm-binh minh-thưởng những thế nào, kẻ hạ thần không được hiểu cho lắm. Tuy vậy, cũng không phải là một thứ có thể trông cậy được. Ôi, phát hiệu thi-lệnh, mà người ta vui lòng muốn nghe; gọi quân cất lính, mà người ta vui lòng muốn đánh; giáp trận giao chiến, mà người ta vui lòng muốn chết. Ba điều ấy thì thật ông vua có thể lấy làm trông cậy được vậy.

Vũ-hầu nói:

— Phải làm thế nào thì được như thế?

Ngô-khởi đáp rằng:

— Nhà vua cất kẻ có công mà tiến phong cho, khiến cho kẻ vô công thấy vậy mà tự sinh lòng kích-lệ.

Bấy giờ Vũ-hầu mới thiết-tiệc ở trong miếu-đường, mà chia làm ba hàng, để làm lễ hưởng (nghĩa là đãi tiệc) cho các quan-sĩ cùng đại-phu. Khi làm lễ hưởng xong mà lui ra, lại ban thưởng những cha mẹ vợ con người có công tại ngoài cửa miếu, cũng lấy công to hay là công nhỏ làm thứ-tự. Có những nhà vì việc nước mà chết thì hàng năm vua sai sứ-giả đến thăm hỏi và ban thưởng cho cha mẹ, để tỏ tấm lòng ghi nhớ kẻ có công.

Vũ-hầu làm như thế trong ba năm, gặp bấy giờ người nước Tần đem quân kéo đến sông Tây-hà, chực đánh nước Ngụy (tức là Vũ-hầu). Người nước Ngụy nghe tin, không đợi cho nhà vua phải thi mệnh-lệnh, mà đều đội mũ-trụ, mặc áo giáp, tranh nhau ra đuổi đánh quân Tần kể hàng mấy vạn người.

Vũ-hầu triệu Ngô-khởi vào mà bảo rằng:

— Cái công giáo-hóa của nhà ngươi trong bấy lâu, nay đã có hiệu-quả vậy.

Ngô-khởi đáp rằng:

— Kẻ hạ-thần trộm nghe người ta có dài ngắn, sĩ-khí cũng có thịnh suy. Nhà vua thử phát năm vạn người vô-công mà chưa có lòng cổ-lệ kia, giao cho kẻ hạ-thần đứng làm đốc-xuất, cũng chưa chắc đã quyết thắng, khỏi mang tiếng với các nước chư-hầu và mất quyền ở trong thiên-hạ vậy. Nay khiến có một đứa quân giặc liều chết phục ở nơi khoáng-giã thì hàng nghìn người vây đuổi nó, mà ai cũng nhơ-nhác lật-đật, sợ hãi nhìn nhau, là có làm sao? Là sợ cái khí hung-bạo kia nó có hại cho mình vậy.

Bởi vậy cho nên một người liều chết đã làm cho nghìn người phải khiếp sợ. Nay kẻ hạ-thần đem năm vạn quân mà đều có lòng dũng cảm như một đứa giặc liều chết kia thì dẫu đánh nhau với ai, cũng không ai địch nổi vậy.

Vũ-hầu theo lời Ngô-khởi, thành ra chỉ dùng có năm trăm cỗ xe, ba nghìn chiếc ngựa, mà phá vỡ được kể hàng năm mươi vạn quân Tần, đó là nhờ về cái công biết cổ-lệ quân-sĩ vậy.

Xem thế thì đủ biết rằng không cổ lệ quân-sĩ thì sao cho được lòng quân sĩ, mà thu được lòng quân-sĩ thì sao dùng được sức quân-sĩ. Chỉ có biết cách cổ-lệ là có thể thu dùng được mà thôi. Cái gốc để cổ-lệ quân-sĩ, lại không gì qui bằng sự nhân-hòa.

Thiên-quan không bằng nhân-sự

(Úy-liêu-tử)

Vua Huệ-vương nước Lương hỏi Úy-liêu-tử rằng:

— Vua Hoàng-đế chỉ dùng binh và đức mà đánh trăm trận được cả trăm, có phải như thế không?

Úy-liêu-tử đáp rằng:

— Vua Hoàng-đế dùng binh để đánh, dùng đức để giữ, chứ không phải như phép thiên-quan chỉ chuyên trọng về thời-nhật âm-dương hướng-bội mà thôi. Xem thế thì biết vua Hoàng-đế chỉ chuyên-trọng về nhân-sự vậy.

Bởi có sao? Nay có một cái thành, đánh mặt đông tây không thể lấy được, đánh mặt nam bắc cũng không thể lấy được, chẳng lẽ cả bốn phương mà không có thời-nhật nào có thể thuận thừa được hay sao! Nhưng cái có sở dĩ không lấy được là vì thành cao hào sâu, binh nhiều lương đủ và hào sĩ trong thành đều nhất tâm hợp mưu với nhau; chứ nếu thành thấp, hào nông, quân yếu thì tất có thể lấy được. Xem thế thì đủ biết thiên-quan thời-nhật không bằng được nhân sự vậy.

Xét trong phép thiên-quan có nói rằng: « Quay lưng xuống nước mà bày trận thì gọi là tuyệt địa; nghểnh mặt vào núi mà bày trận thì gọi là phế quân » Khi vua Võ-vương đánh vua Trụ, quay lưng xuống sông Tế-thủy, nghểnh mặt vào núi Bản-sơn mà bày trận, thế mà chỉ có hai vạn hai nghìn năm trăm người, đánh nổi ức vạn quân của vua Trụ, mà thành ra dựng được nhà Thương. Nào có phải vua Trụ không bày trận theo phép thiên-quan đâu. Tướng nước Sở là công-tử Tâm đánh nhau với người Tề, bấy giờ có sao tuệ mọc, chuôi sao ở về bên Tề, thế là cái điềm Tề thắng. Công-tử Tâm nói: « Sao tuệ còn có biết gì! » Ngày hôm sau cứ việc đánh thì quả-nhiên phá được quân Tề. Vua Hoàng-đế có nói: Muốn biết quỉ thần trước xét trí mình, Thiên quan là gì, chỉ cốt ở nhân-sự mà thôi.

(Còn nữa) Nguyễn-đỗ-Mục.

Lược-khảo lịch-sử Trung-quoc

CCI

CHƯƠNG THỨ XLII

Nhạc-Phi

Vua Cao-tôn lên ngôi ở Giang-nam, người rợ Kim còn thừa thắng sang lấn cướp mãi. Nhạc-Phi tên tự là Bằng-Cử, người đất Thang-âm (tỉnh Hà-nam bây giờ), văn võ gồm tài, trí dũng đều đủ. Phi bị tội xử tử, quan Đông-kinh lưu-thủ là Tôn-Trạch thấy tướng mạo Phi, rất lấy làm lạ tha tội cho Phi, cắt làm Võ-tôn-lang, và sai đem quân đánh rợ Kim, để lập công chuộc tội, Phi bèn cả phá quân Kim. Phi từ đó nổi tiếng, Trương-Tuấn và Trương-Sỹ đều phục tài Phi. Phi lập công lên luôn, thăng đến chức đại-tướng, tuổi mới có 27, các quan đại-tướng buổi ấy, chưa có ai trẻ tuổi như Phi. Vua Cao-tôn cũng rất tin dùng, thường bảo Phi rằng: « Công việc trung hưng trẫm giao tất cả cho ngươi » Phi bèn quyết chí khôi phục, luyện tập quân sĩ, dồn chứa lương thảo, thường đánh vỡ quân Kim, người Kim rất kinh sợ, gọi Phi là Nhạc gia-gia, hễ trông thấy hiệu cờ của Phi, liền vỡ chạy, thường bảo nhau rằng: rung núi còn dễ, chớ làm rung động quân họ Nhạc rất khó! ». Một lần Phi có năm trăm quân kỵ, cả phá quân Kim ở trấn Chu-tiên (thuộc về tỉnh Hà-nam bây giờ) các hào-kiệt ở phương Bắc đều như vang ứng, tướng sĩ rợ Kim về hàng phục cũng nhiều.

Buổi ấy, quan tể-tướng là Tần-Cối quyết chí giảng hòa, một ngày sai đem mười hai cái kim bài đòi Phi đem quân về rồi cướp lấy binh quyền của Phi. Sau lại vu cho Phi mưu làm phản, bỏ Phi vào ngục, rồi lại sai người giết Phi ở trong ngục, lại giết cả con Phi là Nhạc-Vân. Nhà Tống từ đó đành cắt xưng thần, giảng hòa với rợ Kim.

Phi quân luật rất nghiêm. người buổi ấy nói rằng quân Nhạc Phi chết rét cũng không dỡ nhà của ai, chết đói cũng không cướp gạo của ai. Phi yêu thương tướng sĩ, phàm được ban thưởng, đều phân phát hết, không để lại một tí gì làm của riêng. Khi Phi bị giết ở trong ngục, người buổi ấy thương tiếc tức giận. Hàn-thế-Trung đến hỏi Tần-Cối rằng: « Nhạc Phi tội gì? » Cối nói: « Phi mưu làm phản, dẫu không có chứng cớ rõ ràng, nhưng việc ấy *đã thường có* ». Thế-Trung cười nhạt mà nói: « Ba tiếng đã thường có, phục thế nào được lòng người trong thiên hạ ».

CHƯƠNG THỨ XLIII

Vua Hiếu tôn nhà Nam-tống

Ngày tết nguyên đán, vua Hiếu-tôn ngự đến Văn-đức, chịu trăm quan chúc mừng, rồi lại đem trăm quan vào chầu Thái-thượng Hoàng-đế ở đền Đức-thọ, từ đó thành ra lệ thường.

Vua Hiếu-tôn cắt Sử-Hiệu làm thượng-thư hữu bộc-xạ, Hiệu nói Triệu-Đỉnh vô tội, Nhạc-Phi oan khuất, nên giả lại quan tước và cất dùng con cháu, vua Hiếu-tôn nghe theo.

Vua Hiếu-tôn cắt Trương-Tuấn làm Khu mật sứ, đô đốc quân mã ở sông Giang sông Hoài, đóng ở Kiến-Khang. Tuấn sai Trần-tuấn-Khanh vào tâu vua và bầy tỏ phương lược. Vua hỏi thăm Tuấn ăn ngủ nhan sắc thế nào, và bảo Tuấn Khanh rằng: « Trẫm tựa vào Ngụy-công như bức thành dài, dẫu ai dèm pha thế nào cũng không chuyển động được tấm lòng tin cậy của trẫm ». Trương-Thức là con cả Trương-Tuấn, vua rất tin dùng, Thức người trẻ, rất thông tuệ, có tài lược, giúp bàn việc quân quốc, bổ ích rất nhiều.

Vua Hiếu-tôn cắt Tân-thứ-Ung tri Khu mật viện. Vua rất tôn trọng Thứ-Ung, thường gọi chức quan mà không gọi tên, Thứ-Ung rất cương trực minh quyết, người buổi ấy, như Thành-Mẫn là người tham ô, Thang-như-Thoái là người tàn ác, Diệp-nghĩa Vấn là người gian tà, đều bị Thứ-Ung đàn hặc bị bãi chức. Mỗi lần chương sớ của Thứ-Ung dâng lên, thiên hạ đều truyền tụng ngợi khen. Nhà Tống từ khi qua sông giở về sau, bầy tôi trung trực, đều khen Thứ-Ung là đầu.

Trương-Tuấn sai Lý-hiển-Trung và Thiệu-hoành-Uyên chia đường đi đánh rợ Kim, Lý-hiển-Trung lấy được huyện Linh-bích, vào thành tuyên bố đức ý của triều-đình và yên vỗ nhân dân: người ở Trung nguyên quy thuận càng ngày càng nhiều, Hoành-Uyên đến sau, bảo Hiển-Trung rằng: « Ông thật đáng mặt quan đại tướng quân! »

Lý-hiển-Trung lấy thành Túc-châu, trung-nguyên rung động, Tiệp âm về đến kinh, vua Hiếu-tôn mừng lắm, tay viết thư cho Trương-Tuấn rằng: « Mới rồi nghe tin báo tiệp, trong ngoài đều hoan hỉ ra mặt. mười năm nay chưa từng có cái cảnh tượng ấy! ».

Trương-Tuấn về kinh, xin vua Hiếu-tôn ngự sang Kiến-khang để tính việc khôi phục, Vua hỏi Sử-hiệu, Hiệu nói: « Đế vương dùng binh, cốt phải vẹn toàn, há nên làm liều để cầu may mà nên việc », Tuấn nói « Trung nguyên mất đã lâu, nếu triều-đình không lo lấy lại, tất có kẻ hào kiệt, dấy lên mà đánh lấy » Hiệu nói: « Trung-nguyên quyết không có hào kiệt. nếu có, thì sao không dấy lên mà diệt rợ Kim » Tuấn nói: « Ở dân gian không có một tấc sắt, làm thế nào mà dấy lên được, tất đợi quân ta đến mà phụ theo » Hiệu nói: « Trần-Thắng và Ngô-quảng ngày xưa giơ cái cần tre, chặt cây gỗ khô, cũng đã làm mất được nhà Tần, nếu cứ phải đợi binh ta đến, thì quyết không phải là hào kiệt ». Buổi ấy Tuấn quyết ý dùng binh, quan ngự sử là Vương-thập-Bằng nhân hặc Sử Hiệu gian tà làm hư hỏng việc nước, vua bèn bỏ Hiệu ra phủ Thiệu-hưng.

(Còn nữa) Tiểu-mai

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền giả bằng con-niêm cả.

Đoản-thiên tiểu-thuyết

Dòng nào giống ấy

(Tiếp theo)

Nguyễn-thị sợ chồng dẫy bỏ, thì mang tiếng xấu hổ, mà tuổi đã già rồi không biết nương dựa vào đâu, bất đắc dĩ phải thú thực rằng:

Vì mấy lần trước sinh nở, đều không nuôi được, mà đứa em gái thì sinh năm lần năm con giai đều nuôi được cả, đến lần cuối cùng vợ chồng ta sinh con giai, thì người em gái cũng sinh con giai, cho nên khi ấy đương lúc chập tối có nhờ bà mẹ đem con mình đi đổi lấy đứa con nhà em để nuôi cho khỏe.

Nguyễn-thị nói xong lại nhớ con, mà khóc nức nở.

Phan-văn-Cát ngồi thẫn mặt nói rằng:

— Thảo nào! Phương ngôn nói không sai, *trứng rồng lại nở ra rồng, đưa đeu lại nở ra dòng đeu đưa*. Thằng bé ở bên này tai quái thích đi câu, thằng bé bên kia thì học hành hay chữ. Nếu không phải dòng nào giống ấy. sao nó lại nảy nói ra như thế.

Đoạn Phan-văn-Cát lại hỏi vợ rằng:

— Khi bà nhạc mẫu đem cháu ra đi đổi lấy cháu kia, có ai biết không?

Nguyễn-thị nói:

— Việc ấy làm kín đáo, chỉ có mẹ tôi với tôi biết mà thôi. ngoài ra không một ai biết. Đến cả hai vợ chồng nhà đứa em gái tôi nó cũng không biết đổi con như vậy.

Văn-Cát nói việc ấy không có ai làm chứng, ngày nay khó lòng mà đòi lấy con về được. Cả thầy có mỗi một bà nhạc mẫu chủ trương việc ấy, Nhưng bà nhạc mẫu đã tạ thế hơn mười năm nay thì làm thế nào.

Sáng hôm sau Phan-văn-Cát sang chơi nhà anh hàng chài họ Tạ mà nói rằng:

— Chú ơi, thằng Tạ-xuất-Sâm chính là con tôi. mà thằng Phan-văn-Tráng bên kia mới thực là con nhà chú.

Anh phường chài tưởng rằng Phan-văn-Cát nói đùa, cũng nói đùa mà đáp lại rằng:

— Có phải là con nhà bác thì bác gọi nó về.

Phan-văn-Cát bấy giờ đưa mắt trông con là Tạ-xuất-Sâm có ý yêu đương, cũng muốn gọi về ngay, nhưng không làm thế nào cho sự nó tin mình là thân phụ được. Bèn nói rõ sự tình với anh phường chài họ Tạ về việc này xưa nhờ bà nhạc đem đổi con là như thế...

Anh phường chài họ Tạ nói rằng:

— Bác đừng nói càn. Nếu có đổi con cho nhau chẳng nữa thì phải có hai vợ chồng nhà tôi biết chứ. Vợ chồng nhà tôi đã không bằng lòng đổi, thì còn ai vào đấy mà đổi được. Bác đổ tiếng cho bà nhạc mẫu đem đi đổi, để lấy cớ rằng bây giờ bà nhạc mẫu đã chết rồi, thì không ai cãi vào đấy nổi phải không. Bác đừng nghĩ rằng ai ai có dòng dõi nhà bác mới có mà học được, còn thì thiên hạ dốt đặc cán mai cả. Thấy nhà tôi có mỗi đứa con học được, dám xưng xưng tự nhận là con mình đẻ, để định lấy về, sao người có học mà ngôn ngữ như thế, làm đạo gì mà như thế!!

Phan-văn-Cát xấu hổ đỏ mặt, không biết đáp lại sao.

Vợ anh phường chài cũng gọi chị đến mà trách rằng:

— Rõ ràng con tôi đẻ ra tháng nào, nuôi nấng nó ở mấy năm giời tốn công tốn của mới được nhớn bằng từng ấy. Bỗng chốc hai vợ chồng nhà chị đến nhận con tôi là con nhà chị. Thế ra chị định đổ tiếng cho tôi thất tiết với chồng tôi, xưa kia có tư tình với chồng chị mà sinh ra đứa con ấy hẳn thôi. Thôi chẳng qua vợ chồng nhà chị thấy thằng bé nhà tôi mặt mũi trắng trẻo, trông cũng hơi ra vẻ con người, học hành cũng được, cho nên muốn nhận về để đem về nuôi. Song nói liều nói lĩnh nhận vơ nhận quàng như thế, tai nghe sao không biết xấu hổ, người ngoài còn ai nghe được.

Hai vợ chồng nhà Phan-văn-Cát, cùng hợp mình cùng sa nước mắt, không thể đòi lấy con về được. Bèn nói xin giả Văn-Tráng là đứa con chính vợ chồng anh phường chài đẻ ra. Nhưng vợ chồng nhà anh phường chài cũng không thèm nhận, vì rằng vẫn tưởng Văn-Tráng là con Phan-văn-Cát, chứ không biết là mình đẻ. Tuy vậy nhưng vợ chồng nhà Phan-văn-Cát trông thấy Tạ-xuất-Sâm chính là con mình đẻ, khôi ngô tuấn tú, thông minh lanh lợi, vẫn có lòng yêu đương, mà Tạ-xuất-Sâm thỉnh thoảng lại đưa mắt lườm hai vợ chồng nhà Phan-văn-Cát tỏ ra ghét quá, vì không biết rằng chính mình là người họ Phan, cứ ngờ rằng già với hão thấy ta học hành tấn tới, có cơ đỗ đạt được, mới nhận quàng như vậy.

Hai vợ chồng nhà Phan-văn-Cát về nhà buồn bực vô cùng. trông thấy đứa con đánh đổi là Phan-văn-Tráng quê mùa cục mịch, ngu si dốt nát, lại càng thêm tiếc đứa con chính mình đẻ nay ở nhà Tạ mà con người thông minh, Vì vợ chồng nhà Phan-văn-Cát có ý ghét Văn-Tráng là đứa con không phải huyết mạch, cho ăn mặc không tử tế, dạy bảo không săn sóc, hơi có lỗi một chút thì chửi mắng đập đánh tàn nhẫn.

Văn-Tráng vẫn không có học lại nghĩ rằng cha mẹ sinh ra ta, mà coi không bằng con nuôi đứa ở. Thực là không còn ân đức gì nữa. Bởi nghĩ thế nên không những không thiết gì báo hiếu với cha mẹ, thỉnh thoảng lại đối đáp lại đôi ba câu vô lễ vô phép.

Nguyễn-thị thấy Văn-Tráng vô lễ vô phép, lại càng hay đánh hay chửi, thỉnh thoảng lại đuổi mà nói rằng:

— Thôi mày bước về nhà phường chài họ Tạ cho rảnh mắt tao,

Văn-Tráng nghĩ rằng tình cảnh như thế, ở nhà cũng không yên được, mà lại đuổi ta về nhà phường chài họ Tạ có lẽ ta đây không phải là dòng dõi họ Phan mà là con nhà phường chài họ Tạ, bèn bỏ nhà mà đi,

(Còn nữa) Thạch-Băng dịch thuật

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn bản-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho bản-quán cái giấy quản-báo, [illegible] rõ ràng vào đấy, và gửi theo hai hào [illegible] bằng tem [illegible] lấy quản-báo [illegible].

Bỏ ai không gửi tiền theo thì cứ để nguyên [illegible].

Cuộc công-thải Đông-pháp

Mở số lần thứ hai mươi bảy

(Tiếp theo)

Những số sau này được hoàn lại 0) đồng.

93.778	101.020	109.010	116.083
93.814	101.028	109.514	116.110
93.906	101.163	109.554	116.172
94.011	101.470	109.583	116.241
94.023	101.527	109.617	116.656
94.291	101.991	109.629	116.685
94.341	102.056	109.631	116.703
94.385	102.038	109.689	116.740
94.871	102.231	109.828	116.880
95.055	102.264	109.835	116.886
95.139	102.371	109.9[illegible]6	116.923
95.170	102.390	109.925	117.293
95.202	102.405	109.994	117.425
95.270	102.412	110.110	117.471
95.362	102.527	110.201	117.508
95.396	102.560	110.318	117.760
95.471	102.595	110.515	117.774
95.656	102.730	110.549	117.781
95.684	102.76[illegible]	110.626	117.790
96.164	102.946	110.789	117.858
96.177	103.061	110.9[illegible]0	117.930
96.359	103.138	110.989	117.949
96.414	103.522	111.220	117.995
96.452	103.702	111.234	118.029
96.474	103.742	111.235	118.328
96.481	103.878	111.252	118.347
96.935	104.178	111.290	118.360
97.002	104.181	111.315	118.461
97.104	104.238	111.534	118.800
97.153	104.3[illegible]4	111.605	119.135
97.216	104.501	111.659	119.189
97.234	104.518	111.674	119.252
97.255	104.630	111.707	119.426
97.281	104.687	111.767	119.810
97.319	104.696	111.786	119.931
97.6[illegible]0	104.761	111.821	120.009
97.665	104.813	111.912	120.107
97.670	104.821	111.966	120.133
97.766	104.867	112.040	120.890
97.844	105.199	112.122	120.567
97.860	105.356	112.143	120.657
97.867	105.414	112.204	120.670
97.899	105.421	112.236	120.671
98.239	105.715	112.262	120.713
98.584	105.807	112.295	120.897
98.648	105.930	112.331	121.034
98.925	105.945	112.516	121.135
98.943	105.986	112.622	121.147
98.957	106.090	112.803	121.155
99.089	106.125	112.880	121.207
99.165	106.278	113.008	121.389
99.221	106.361	113.155	121.416
99.278	106.475	113.374	121.[illegible]07
99.368	106.638	113.777	121.660
99.540	106.753	113.896	121.757
99.608	107.064	113.984	121.934
99.689	107.177	113.9[illegible]0	122.004
99.728	107.318	114.[illegible]87	122.103
99.930	107.568	114.461	122.318
99.911	107.6[illegible]6	114.505	122.534
99.969	107.852	114.542	122.786
99.993	107.882	114.721	122.813
100.015	108.0[illegible]0	115.282	122.900
100.119	108.140	115.308	123.028
100.170	108.210	115.466	123.374
100.206	108.275	115.778	123.410
100.6[illegible]5	108.407	115.831	123.531
100.707	108.910	115.926	123.538

Những phiếu quốc-trái có số ở trên này thì được lĩnh tiền tại các sở Kho-bạc trong cõi Đông-pháp bắt đầu từ ngày 15 tháng giêng tây.

Khi lĩnh chỉ phải trừ tiền thuế nhà nước đã định mà thôi.

Các người có những phiếu ấy phải đem nộp phiếu tại Kho bạc từ bây giờ để tiện việc kiểm soát. Khi nộp sẽ có giấy biên nhận.

TAXÉOL ROGIER

Thuốc chuyên-môn rất mạnh để trị bệnh lậu. Trị các bệnh như Gonnorrhée. — Cystite. — Catarrhe vésical rất hiệu. — Là một thứ thuốc mới các ông thầy thuốc ở thuộc-địa đều khuyên dùng thuốc ấy.

Giá một lọ: 1$00

BÁN TẠI HIỆU BÀO-CHẾ

L. BLANC

31, phố Paul-Bert, Hanoi

3088

Thuốc COLLYRE JAUNE của bác-sĩ CASAUX làm cho mắt các ngài khỏi đau. khỏi mờ được trông thấy tỏ rõ, tức cũng như mặt trời kia soi sáng cho các người.

Phàm hễ mắt hơi đau, hơi đỏ, hơi nhấp-nhem một tý, đều là những cái khởi-điểm của bệnh toét mắt cùng các bệnh đau mắt nguy-hiểm khác nữa.

Vậy nếu những khi ấy, các ngài có sẵn ngay một lọ thuốc COLLYRE JAUNE của bác-sĩ CASAUX ở trong nhà mà tra ngay đi, thì tức-khắc làm cho mắt khỏi đau, không sinh nặng ra được.

Các ngài chớ quên rằng nếu trễ-nhác một chút là có thể gây nên cái nạn mù mắt đấy.

Vậy tức-khắc ngay bây giờ các ngài nên mua ngay. hay viết thư cho hiệu thuốc gửi bán cho một lọ:

COLLYRE JAUNE của bác-sĩ CASAUX là thuốc chuyên trị bệnh đau mắt rất thần-hiệu và rất rẻ tiền.

Có ba hào một lọ thôi (0$30).

Phàm lọ thuốc nào không có để đủ chữ COLLYRE JAUNE DU Dr CASAUX thì chớ có mua. Vì thuốc ấy hay, nên nhiều kẻ làm giả-mạo lắm.

Thuốc COLLYRE JAUNE của bác-sĩ CASAUX có bán ở hiệu thuốc:

CHASSAGNE, 59, Rue Paul Bert, Hanoi và ở khắp các hiệu thuốc tốt khác

Trung Bắc kỳ Lâm-sản Công-ty

(Rừng [illegible], Rừng [illegible], Rừng Hạ-cương)

Chánh cơ-sở tại Hanoi, 63, Phố Hàng Bông

Điện thoại số 1[illegible]

CỦI, THAN,

GỖ LIM XANH HẠ-CƯƠNG có cả từng cây to 7 thước trở lên để làm cột nhà [illegible] và các thứ lâm-sản nước Nam.

[illegible]

MỚI TÁI BẢN XONG

SÁCH

« Việt-Nam Sử-Lược »

(HISTOIRE DE VIỆT-NAM)

Soạn-giả: TRẦN-TRỌNG-KIM

QUYỂN THƯỢNG

(Thượng cổ thời đại — Bắc-thuộc thời đại — Tự-chủ thời đại — Đến hết thời kỳ nhất thống nhà Lê)

Có sửa đổi lại rất cẩn-thận — Có in hình những danh-nhân như cụ Nguyễn-Trãi và có tranh những đền đài và thành quách cũ. Có nhiều bản đồ.

Giá: 0$80

Bán buôn và bán lẻ tại bản-quán

Số 164

Nhi-nữ anh hùng

ĐOÀN-KẾ-THIỆN dịch thuật

An khâm sai đọc xong, dắt tay *Lãng sơn* đi vào trong thư phòng, rồi cho các khách chạy ngồi, sau khi đã uống nước trà, lại sai bầy tiệc rượu để thết đãi. Khi uống rượu, quan khâm sai gợi nhắc lại những lời *Vệ-phương* nói, và việc viết thư về trình quan *Ô-thượng-thư*.

Lãng sơn nói:

Quan phụ Vệ-bá nghĩ nói thế là phải lắm. Đại nhân cho phép vãn sinh nói [illegible] quan phòng thành [illegible] tỉnh này, tức như ngày xưa gọi là quan tuần-án, việc quan hệ nhất là phải xem xét các từ tụng, nếu gặp phải những cái án nghi nan, tất phải giải nhiều ngày giờ mới xét ra được. Như vậy thì việc bọn trộm cướp nào kiểm soát được, [illegible] nữa cái nạn trộm cướp ở tỉnh này rất là tàn hại, đại nhân không ra công một phen nghiêm nã, tất chưa được những tên đầu đảng, để cho nhân dân đều biết sợ hãi, thì không bao giờ yên được. Vì nhân dân ở tỉnh Sơn-đông, cũng rất hung ngạnh, thích việc chiến đấu, ba phủ Tào-châu, Kỳ châu, Duyện châu, đều là chỗ giặc cả, hai phủ Thanh-châu, Đăng-châu, lại gần cửa bể, những thuyền của quân giặc bể thường cứ hay đổ lên nơi ra vào, để cấu kết với bọn giặc cỏ ở trên bộ. Nếu có thể trừ bỏ được cái bọn giặc bể một cách nghiêm ngặt thì những quân giặc bể tất phải bỏ miền Sơn-đông này, đi sang tỉnh khác, bây giờ sẽ từ đi các tỉnh, lập quân nghiêm nã, thì cái nạn giặc cướp sẽ trừ hết được. Chỉ khó một điều là ba phủ Tào, Kỳ, Duyện, địa phương rất rộng, những quân giặc cướp ẩn ở trong các núi rừng, nhiều đến hàng nghìn, ít ra cũng đến vài trăm, mỗi khi có xảy ra cái án cướp nào, quan địa phương cũng phải tư cho phủ ấy, phái bọn sai dịch đi đánh bắt, nhưng vì ít người và đất rộng, nói cũng đành thôi. Giá hoặc cũng có quan địa phương nào làng ra sức, mang quân đến tận nơi để nghiêm nã, nhưng chúng có quân do thám đã biết trước mà trốn đi đằng nào rồi, chờ khi tan thấy yên, rồi lại đến lại về đấy. Nay muốn trừ cho hết, tất phải sai mấy viên võ tướng, thống suất mấy nghìn hùng binh, hễ có đâu quân giặc ẩn nấp ở chỗ nào, lập tức chia quân đến ngay bổ vây [illegible] bắt sạch hết không để cho một kẻ nào được lọt ra, nhưng việc ấy tất phải đằng đẵng lâu rồi mới có thể làm được.

An khâm sai nghe nói, lấy ý vui mừng mà nói rằng:

Tiên sinh dạy rất phải, vậy xin hãy chờ tin ở mình đó xem thế nào.

Khi uống rượu xong, sai dọn phòng riêng cho Cố-lãng-sinh ở.

Lại nói chuyện *An* lão gia từ sau khi công tử đi làm quan rồi, ở nhà không có việc gì, hằng ngày chỉ xem sách uống rượu, và dạo chơi trong vườn để di dưỡng tinh thần. Một hôm thấy tên người nhà ở Sơn-đông về, đưa một phong thư, lão gia mở ra xem, thấy công tử nói là cùng *Đặng-cửu-công* đến mời *Lý-tố-đường*, nhưng *Lý* không đi, có nói có *Cố lãng-sơn*, tài giỏi cũng không kém gì *Lý*. Cuối cùng lại nói vì ở Sơn-đông ngày nay trộm cướp nổi lên nhiều nơi, ý muốn ra tay trừ bọn an dân, không hề kiêm chức họ sự được, theo như lời người mạc khách và quan *Vệ-phương-bá* nói, định dâng một bản án, nói rõ tình hình, xin triều đình định cho như thế nào, việc này có quan hệ cho quốc kế dân sinh, không tất cho bịt cho quan tuần phủ được. Lão gia xem xong, lập tức lên xe đi vào trong thành, để bái yết quan *Ô-thượng* thư.

HỒI THỨ BỐN MƯƠI BA

Đáp thư riêng, bảo ý thế huynh
Nói chuyện trước, nhớ người hào-kiệt

Lại chuyện quan *Ô*-thượng-thư hôm ấy vừa ở triều lui về nhà riêng, thấy thư của *An* khâm sai gửi về, vừa bóc ra xem, bỗng có người vào báo *An* lão gia đến, quan thượng thư vội vàng đi ra cửa đón lão gia vào trong nhà, mời ngồi lên trên, còn mình ngồi xuống cái ghế ở bên cạnh, lão gia bèn nói rằng:

An-ký vừa có thư về, nói ở Sơn-đông hiện nay trộm cướp nổi lên khắp nơi, những thủ trộm một lúc chưa có thể trừ ngay được, tôi có nhờ lời mạc hữu và *Vệ-phương-bá* định dâng bản tấu xin cho coi riêng một việc, cốt bọn ấy không thể kiêm được, lão phu không biết thế nào, ấy phải đến để bàn riêng với hiền-đệ-tử, hiền đệ có thể dâng được không, xin hiền đệ tỏ chỉ bảo cho biết.

Ô thượng thư nói:

Kẻ đệ tử này cũng vừa tiếp được thư của thế huynh nói về việc đó, Thưa lão sư, *An-ký* vốn không phải là người hay sinh việc, kỳ này lại chịu bỏ việc dễ mà lấy việc khó, [illegible] lại tự nhận lấy như thế, đó là *An-ký* vì lòng trung đối với nước, vì là cái [illegible] của lão sư [illegible] ngày thường, khiến cho đem hiếu làm trung, không nề khó nhọc. Nếu cứ theo đường [illegible] mà dâng bản tấu, xin riêng chỉnh đốn một phen, thì cái nạn trộm cướp ở Sơn-đông sẽ trừ tuyệt được, *An-ký* có lập được công nghiệp to. Cứ nay [illegible] xem ra, thì không mấy trong lâu năm, tỉnh Sơn-đông này tất có sự thịnh vượng. Vậy môn sinh xin lập tức viết thư giả lời, bảo nên tâu ngay. Còn như quan tuần phủ họ Tô, nó không có can đảm, không phải là người có thể giữ được chức phong cương, để lâu ngày thành [illegible] tất có cách xử trí. lão sư [illegible] can chi mà phải quá lo.

Lão gia nghe nói mừng quá, cáo từ ra về, lập tức viết thư giả lời, nói là quan *Ô* thượng thư bảo nên tâu ngay, không lẽ tâu phải cho tuyển chuyển. giữ hồ điệp cho quan tuần phủ. Viết xong giao cho người nhà lập tức đem đi.

Lúc ấy *An* thái-thái xem thư của công tử, không hiểu được gì, phải hỏi *An* lão gia, mới biết là nói ở Sơn-đông bây giờ giặc cướp hoành hành, cần phải dùng binh tiễu trừ, may được hai người của *Đặng-cửu-công* tiến cử cho, đều có bản lĩnh, có thể dùng để bắt giặc cướp được. Thái thái liền nghĩ ngay đến *Ngọc-phượng* khi trước ở Sơn-đông làm nghề [illegible] khách, từng biết những quân giặc cướp thế nào, tất là biết rõ, chi bằng ta gọi ra hỏi xem thế nào.

Thái thái nghĩ vậy, vừa toan gọi hai *Ngọc-phượng* và *Kim-phượng* đã ở ngoài đi vào đến nơi, thái thái liền nói:

Hai con mợ đến, ta đang có câu chuyện muốn hỏi đây.

Hai người vội hỏi rằng:

Mẹ có việc gì phải hỏi đến chúng con?

Thái-thái nói:

Các con nên biết ngày nay ở Sơn-đông những quân giặc cướp đầu nhiều một phương, bóc lột cướp phá, không sao dẹp yên, chồng các con có gửi thư về nói là muốn tâu triều đình xin cử một phen tiễu trừ, vậy *Ngọc-phượng* đã rõ tình hình Sơn-đông, thì những bọn trộm cướp kia có bầy chốc con có biết, nói mẹ nghe.

Ngọc-phượng nói:

Trước kia con dẫu có ở Sơn-đông, nhưng chỉ quanh quẩn trong vùng núi Thanh-vân, còn như ở bên bể và Duyện-châu, Kỳ-châu, thì con chưa có đi đến. Cứ như ý con nghĩ, thì chi viết thư hỏi *Đặng-cửu-công* và bọn *Hải-mã chu tam* là biết ồ...

(Còn nữa)

NHÀ GIỒNG RĂNG

TRẦN-QUANG-MINH

Bản-hiệu lập tại phố hàng Bông-Lờ số nhà 199 Hanoi, đã tâu rầm chuyên về nghề giồng răng, Giồng đủ các thứ răng trắng, đen, vàng, bạc; nhổ răng, chữa sâu răng, vá răng, răng đen đánh trắng, răng lệch lạc chữa lại cho đều nhất là các cụ già gẫy hết cả hàm, làm toàn hai hàm răng khác, đã xinh đẹp hơn răng cũ, mà ăn uống nhai nó cũng như răng thật không bận bịu gì cả.

Nay bản-hiệu kể mấy thứ giá thường dùng tạm như sau này.

RĂNG

Vàng một cái	5p.00
Bạc một cái	3p.00
Trắng một cái	3p.00
Đen một cái	3p.00
Đen đánh trắng một bộ	3p.00

Giồng nhiều có hạ giá

Các quý-khách quá bộ lại bản-hiệu, hoặc làm hoặc hỏi han điều gì bản-hiệu xin hoan nghênh trân-trọng, cắt nghĩa minh bạch, và cam đoan làm hầu được như ý.

Các quý-khách ở tỉnh khác cần mời đến quý tỉnh làm, hoặc hỏi điều gì, xin viết thư về. Bản-hiệu sẽ có người đến tận nơi làm và giá nhời ngay.

Kính cáo
TRẦN-QUANG-MINH
Ouvrier Dentaire
199, Rue du Coton — Hanoi

CHỈ MỘT THỨ

RƯỢU BỔ

33.500

là làm cho người ta lại được mạnh mẽ, khỏi mệt nhọc, bớt sự xanh sao, mà thêm được cường tráng để mà hưởng những lạc-thú ngày Nguyên-đán mà thôi.

Giá mỗi chai: **2$10**

Bán tại hiệu CHASSAGNE
59, Phố Tràng-Tiền
HANOI

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

PHỐ PAUL-BERT — HANOI

Même Mon à Saigon: GRANDS MAGASINS CHARNER

Nhân dịp ngày Tết

Terrines de foie gras aux truffes		19 fr. 00
Un Bordeaux:	*le Saint-Emilion*	9 fr. 00
Un Bourgogne:	*le Meursault*	13 fr. 00
Un Mousseux:	*le Vve Amiot, carte rose*	14 fr. 25
Un Champagne:	*le Mercier, carte d'or*	26 fr. 50
Un Roi:	*le Pommery Greno, 1/2 sec.*	39 fr. 00
Des friandises:	*Des dragées Jacquin, le 1/2 kg.*	22 fr 50
	Des chocolats fourrés Sévigné, le 1/2 kg.	42 fr. 50
	Des marrons glacés frais, le 1/2 kg.	30 fr. 00

Nếu không ưng thì nên mua:

Un Panier-Réveillon complet .... 5$00

Trung Bắc Tân Văn

XE ĐẠP CHỈ BÁN CÓ

28$00 một

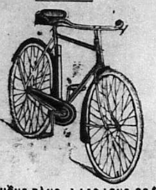

Cycle: HỒNG BÀNG và LẠC-LONG 30$00
Bảo-hành 2 năm.
Gửi ngay 5 xu timbre về lấy mẫu xe.
Maison **TRÚC-THÀNH**
59 bis, Place Negret, Hanoi
Cần dùng đại-lý các tỉnh.

Hiêuç chef ngon nhâtj œz dâu,
Chinhj thif Kim thaij œz dâuf
hangf ngang.
Sôj ba cœf doz row rangf,
Ngoaif treo biênz kinhj sangf
choang ai tâyf.
Naof laf khachj œz dâu dây,
Hayw xin sœi thũz chef nayf maf
xem.
Chef ngon canhj bej sinh ronf,
Phara nũœcj biêcj Hũœng thœm,
ngaiç ngaof.
Ngocç-dũœng dit Vâyz
lai caoz

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Dépuratif Ribal

Thuốc tẩy huyết và tiêu độc

Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hiệu.

Giá tiền: 1$30

Pommade Ribal

Làm cho dỡ đau, trừ trùng-độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal.

Giá tiền: 0$80

BÁN TẠI HIỆU BÀO-CHẾ
L. BLANC
81, phố Paul-Bert, Hanoi

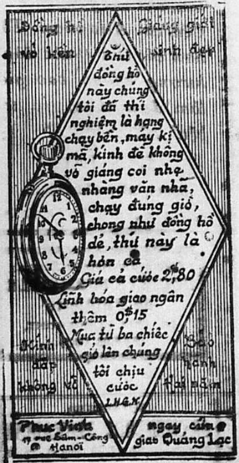

Đồng hồ Giang giới
vô kiến sinh đẹp

Thứ
đồng hồ
này chúng
tôi đã thí
nghiệm là hạng
chạy bền, máy kỹ
mã, kính để không
vỡ giáng coi nhẹ
nhàng văn nhã,
chạy đúng giờ,
chong như đồng hồ
dề, thứ này là
hơn cả
Giá cả cước 2$80
Lĩnh hóa giao ngân
thêm 0$15
Mua từ ba chiếc
giở lên chúng
tôi chịu
cước
L.H.G.N.

Kính đáp không vỗ
Bảo hành Hai năm

Phúc Vinh
17 rue Sâm-Công
Hanoi

ngay cầm
giao Quảng Lạc

PHÒNG KHÁM BỆNH QUAN
DOCTEUR P. KELLER

Ancien externe des hopitaux, ex moniteur à la clinique ophtalmologique de la faculté

SUCCESSEUR DU DOCTEUR CASEAUX

Chuyên môn chữa các bệnh ở mắt, mũi, hầu và tai.

68, đường Gia-long, Téléphone No 587, Hanoi.

Các ngày khám bệnh từ 11 đến 12 giờ, và từ 2 h. 30 đến 3 h. 30.

7.614

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi
MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chấn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Quí-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

3013 MẬU-THỊNH kính cáo.

TRỊNH-XUÂN-NGHĨA

7, Rue du Chanvre, Hanoi

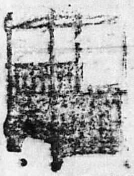

Lit en fer et en cuivre dit de Hongkong.
ACCESSOIRES POUR LITERIE
Sommiers métalliques (toutes dimensions)
Glace de Saint Gobain de toutes dimensions et formes pour ameublement
Grand choix de baguettes pour encadrement et tenture.
Meubles genre TRONET
Lampe à manchon « Titus »

"Các quan công nhận là tốt nhất"

„Có nhiều thứ rượu bắt trước rượu Tonique Tonkinois, nhưng rượu Tonique Tonkinois vẫn tốt hơn cả.

*Bán tại nhà thuốc **Montès** nhà ba chuông, 54, Phố Paul-Bert, **Hanoi.***

CUỘC THI TRẺ CON Ở HAIPHONG

Cô bé **CAZANOVE**

ĐƯỢC TRÚNG NGOẠI HẠNG

vì đã dùng thứ sữa **« MONT-BLANC »** *cho nên thân thể khỏe mạnh và mập mạp.*

Ai đã dùng cũng đều công nhận sữa

MONT-BLANC

là thượng hạng

CÓ BÁN KHẮP MỌI NƠI

Làm thế nào mà chữa được

Một người ở chốn thôn quê ngộ khi gặp có tật bệnh gì, thì chẳng ai là chẳng thường cứ tự vấn rằng: (Làm thế nào mà chữa được tật bệnh này) Vì chưng xa nơi tỉnh thành, thầy chẳng có, thuốc thì không thành thử người ốm chẳng có phương pháp thuốc thang gì mà chữa-chạy cả. Bởi vậy phàm các người ở chốn thôn quê, ai nấy đều cần phải tùng tùy có một quyển sách nói đủ các thứ thuốc cần dùng ở chốn thôn quê và mọi điều chỉ bảo cho biết các thức dùng các thứ thuốc ấy. Hằng ngày hiệu bào chế Chassagne ở Hanoi vẫn tiếp được vô số thư từ ở các nơi gửi về hỏi về việc ấy, nên lâu nay hiệu bào-chế ấy vẫn cố sức kiếm cách làm cho ai nấy được như ý. Nhưng ngặt vì thư gửi về hỏi càng, ngày càng nhiều không thể phúc đáp riêng từng người được, bởi vậy hiệu bào-chế ấy có soạn riêng ra một cuốn sách dày 170 trang, vừa bằng chữ Pháp, vừa bằng chữ Quốc ngữ, nói kỹ càng đủ cả mọi điều cần thiết rất thường dùng.

Đại khái có những chương sau này:

1. *NHỮNG LÚC KHẨN CẤP, nghĩa là những bệnh cần phải chữa chạy ngay lập tức nếu không thì thành ra nguy hiểm to; đại để như: Ngạt, chẩy máu, bỏng, gẫy xương, say nắng, thắt cổ, phải gió, ngã đi vân vân....*
2. *LỜI KHUYÊN CÁC BÀ MẸ Nói về cách tuyệt hảo nuôi con trẻ, mọi sự để phòng để tránh các tật bệnh cho con trẻ và các cách chữa trị các tật bệnh ấy.*
3. *MỌI ĐIỀU KHUYÊN BẢO VỀ VIỆC THÚ Y Sản nghiệp người nhà quê là chỉ trông vào đàn trâu bò, vì vậy trong cuốn sách ấy chúng tôi dành để một chương dài nói về sự sinh sản với giống vật mà trong nhà cả cách giữ gìn cho các giống vật ấy khỏe mạnh luôn và cách chữa chạy loài vật trong nhà khi có tật bệnh.*
4. *CÁCH GIỮ NƯỚC UỐNG CHO TRONG SẠCH. Biết bao tật bệnh sinh ra là chỉ tại nước uống đục bẩn, chứa chan những vi-trùng; vậy cần phải làm thế nào cho nước được trong sạch mới được; trong chương này chỉ bảo mọi cách thực hành và không tốn tiền để giữ cho nước uống được trong sạch.*
5. *NHỮNG BỆNH XOÀNG KHÔNG NÊN KHINH THƯỜNG Như bệnh thấp, bệnh đau bụng, đau dạ dầy, đau gân bệnh run. Mỗi bệnh ấy lại phải có nơi [illegible] một cách giản gị mà xưa nay thực hành đã công hiệu lắm.*
6. *BỆNH ĐAU DẠ DẦY. Nhiều người Nam mắc phải cái chứng đau dạ dầy. Cứ xem trong chương này thì sẽ thấy cách chữa thấy công hiệu.*
7. *CÁC BỆNH TẬT CỦA ĐÀN BÀ. Đàn bà thường có tật bệnh luôn, rất đau đớn; nếu biết chữa cho hợp cách thì đỡ ngay.*
8. *CÁC BỆNH PHONG TÌNH. Rất nhiều và rất nguy hiểm cho người bệnh và cho cả con cháu nữa.*
9. *CÁC CHẤT ĐỘC. Một chương dài nói về cách chữa các chứng ngộ độc và làm giải độc vân vân. ... Lại có nói đủ cả các phương thuốc tây cùng các lời chỉ bảo rất kỹ càng về những vấn đề rất có ích cho các người ở xa nơi thành thị nữa. Cuốn sách này, ai hỏi xin cũng tặng không, không lấy tiền. Vậy ai muốn xin cuốn sách ấy thì nên viết thư về cho*

HIỆU BÀO CHẾ CHASSAGNE 59, Phố Paul Bert Hanoi

Trong thư phải đính một cái tem 5 xu cước để gửi. Mà nên viết thư về xin ngay từ bây giờ, kẻo hết.

Xà-phòng Cadum

Một thứ xà-phòng tinh hảo mà không có chất rát da như xà-phòng Cadum rất cần để giữ vệ-sinh cho ngoài da.

Dùng nó lại còn lợi nữa, vì rằng nó không thấm nước, nó khô mãi cho nên dùng được đến hết, không phí phạm chút nào.

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kê-nghiệp

Lập từ năm 1886, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

Giây nói số 59

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI:

ŒNO KOLA COCA. — *Rượu bổ để cho những người ốm và đàn bà ở cữ . . . . Một litre :* **2$40**

Trước khi ăn cơm uống một cốc con.

ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc nước. Một chai :* **1,25**

GRANULÉ HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc hạt. Một chai :* **1,25**

Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh ghip và các bệnh đau phổi rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.

SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống 3 hay 4 muỗm. . . . . Một chai :* **1,50**

GOUTTES NOTAL, Circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều. . . . . Một chai :* **0,80**

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thơ về, bản-hiệu xin trả lời ngay

Tiền gửi hàng phần người mua phải chịu 3003

Aladdin

LÀ ĐÈN SÁNG LẠ LÙNG

Không khói, không mùi.

Khỏi máy bơm, khỏi máy xít.

Không cần đốt trước mồi tiêm cho nóng.

SỰ CHIẾU SÁNG

BẰNG TRĂM NGỌN ĐÈN CÂY

KHỎI LO HIỂM-NGUY

LỬA CHÁY CŨNG LÀ NÓNG NỖ

trong chín mươi bốn phần khi trời cũng chong

có sẵn phần dầu hỏi.

CÓ BÁN CÙNG NƠI

hay là thẳng tại

INDUSTRIES ALADDIN 8, rue d'Aboukir - PARIS

RƯỢU

Champagne MERCIER

« CARTE OR »

Vừa ngon, giá lại không đắt

Dùng rượu này đi lễ, tết rất lịch-sự!

Bán tại : L'Union Commerciale Indochinoise et Africaine Haiphong, Hanoi, Nam-định, Bến-thủy, Thái-bình, Yunnanfou, Tourane, Huế, Qui-nhơn, Nha-trang, Đồng-hới, Thu-xá, Saigon, Pnom Penh.

3007

CHỐC LỞ

Bệnh lở là một bệnh ngứa ngáy khó chịu, mà khi lở ở mặt thì lại ghê tởm nữa.

Phần thì ngứa, phần thì bẩn thỉu, làm cho người ốm lo lắng, sợ rằng không bao giờ khỏi được.

Thế mà bệnh lở có phép chữa được. Một người ở Rennes có viết giấy cho bản hiệu rằng:

« Tôi có mấy lời cảm tạ ngài vì nhờ thuốc của ngài mà thằng cháu tôi đã khỏi được bệnh lở. Thằng cháu tôi năm nay 15 tuổi, người vạm vỡ mà chỉ bị lở sinh ra mất ăn mất ngủ. Cháu đi học mà hai tay lở ngứa, chảy nước vàng làm cho nó phải nghỉ học. May có quan Docteur P.. bảo mua thuốc INOTYOL thì bôi có một lần đã đỡ ngay. Thực là nhờ thuốc của ngài cháu mới khỏi bệnh».

Xem đó thì biết thuốc INOTYOL công hiệu là chừng nào. Bất cứ bệnh gì ở ngoài da, cứ bôi nó là khỏi hết, như bệnh lở chốc, mụn loét, vân vân.

Thuốc mỡ INOTYOL có bán ở các hiệu thuốc Bắc kỳ

INOTYOL

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM

THIỆT HIỆU LÀ

ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX

Của quan lương-y GUILLIÉ

Từ [illegible] năm nay thuốc ELIXIR có [illegible] làm [illegible] hiệu [illegible] TIÊU ĐÀM [illegible] VỊ [illegible] BỊNH [illegible] HO DAI, BỊNH [illegible] CHỐC NGOÀI DA và bịnh có TRÙNG LẢI TRONG BỤNG.

Ấy là một thứ THUỐC XỔ [illegible] và rất hiệu nghiệm, làm cho HUYẾT RA TINH KHIẾT. Những bịnh gốc bởi ĐÀM hay là MẬT phát ra thì uống nó hay lắm.

Bất-kỳ thuốc trị đàm nào mà không có dấu ký tên PAUL GAGE thì chớ dùng.

LẠI CÓ MỘT THỨ

THUỐC HOÀN XỔ

[illegible] cũng rút trong thứ Elixir Tonique Antiglaireux của quan lương-y Guillié

Chánh chỗ trữ thuốc này là nhà: PAUL GAGE FILS, nhứt hạng bào chế y [illegible] đường GRENELLE ST GERMAIN môn bài số 9 ở tại đô thành PARIS.

[illegible] CÁC DƯỢC PHÒNG ĐỀU CÓ BÁN

CHÈ 寧泰

Quý-khách muốn xơi thứ chè quanh năm thơm ngon, xin lưu-tâm chiếu-cố xơi chè chính-hiệu NINH-THAI thời quý-khách sẽ được mãn-ý.

NINH-THÁI

10, Rue des Cantonnais, Hanoi
164, Phố Khách, Haiphong
78, Phố hàng Trống, Nam-định

THUỐC SIROP NOFAL

Thuốc SIROP NOFAL làm toàn bằng chất thuốc rất tốt, lựa chọn rất kỹ-càng, nên có đủ các tính chữa bệnh rất thần-hiệu và đứng vào hạng thuốc tốt thứ nhất để trị các bệnh như là:

HO
HO GIÓ
GHÍP (Cảm thiên-thời)
HEN

và tóm lại là hết thảy các chứng-bệnh về khí-quản.

ĐIỀU-ĐỘ UỐNG: *Cứ trong hai mươi bốn giờ, dùng từ năm đến sáu thìa xúp, ngoài những bữa ăn.*

Thuốc SIROP NOFAL để cho những người đã quá mười lăm tuổi dùng.

Bán tại hiệu Bào-chế:

CHASSAGNE

Ông LAFON và LACAZE

Bào-chế đệ nhất hạng, kế nghiệp

59, phố Paul Bert, Hanoi

Giây nói số 96

Bình vàng vạch ngấn đen

TRỪ-TIỆT : GIỐNG RUỒI, MUỖI, BỌ, RỆP, SÂU-BỌ, KIẾN VÀ BỌ-CHÓ, BỌ-CHÉT.

Agents d'Annonces en Europe :

L. MAYENCE & Cie

DAVIGNON, BOURDET & Cie, Succrs

9, Rue Tronchet, PARIS

19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Sự nóng buốt ở bệnh lậu thường hay làm cho đau đớn ở trong đường tiểu-tiện, bàng-quang, quả-thận và làm cho mụn mọc lên ở các cơ-quan ấy nữa. Vậy thì thực là khó chữa cái bệnh nóng buốt mà đã yểm nhiễm vào các cơ-quan ấy, song dùng thuốc *Santal Monal* thì thực là dễ chữa, vì thuốc này điều-trị ở trong, khi uống vào thì hòa lẫn với nước tiểu mà thành ra thanh và rửa ráy những vật bẩn đã sinh ra bởi sự nóng buốt.

Khi mới bắt đầu có mủ mà dùng ngay thuốc *Santal Monal* thì hết đau đớn, hết sưng, hết buốt, và không còn tăng bệnh lên được nữa. Phải nên biết rằng vì sự nóng buốt thường hay sinh ra đau ngọc-hành, bàng-quang, quả-thận, và chuyền sang các cơ-quan khác mà có thể sinh ra bệnh nặng được. Thực như vậy, cái sự nóng buốt ấy lại còn chuyền sang chân-huyết, lần sang quả-thận mà sau lại chạy lên đến tâm can tỳ phế được nữa.

Vậy thì khi mới bắt đầu có mủ phải nên cần mà chữa ngay bằng thuốc *Santal Monal*, như thế mới có thể khỏi hẳn được, mà không hại gì đến sức khỏe cả, và mới có thể cạnh tranh với đời được.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.

Urocédrol Gallo

Thuốc mới trừ bệnh lậu, chế bằng Essence de Cédrus Atlantica. Tốt hơn các thứ thuốc đàn-hương không bao giờ làm đau thận, và trị bệnh rất chóng

BÁN TẠI:

Hanoi, hiệu Chassagne.

Haiphong, hiệu Brousmiche

Agences d'annonces en Europe :

SOCIÉTÉ MUTUELLE de Publicité

14, RUE ROUGEMONT,

PARIS (IXe).

RƯỢU CỦA ÔNG CÓ DANH TIẾNG LAROCHE CHẾ RA HIỆU LÀ

QUINA-LAROCHE

THUỐC UỐNG BỔ TẠNG PHỦ VÀ TRỊ BỊNH RÉT CHẾ RA BỞI CÂY THUỐC QUINQUINA

Thuốc này hay lắm đã nổi tiếng thiên hạ đâu đâu cũng biết không có thuốc nào hay bằng. Thuốc QUINA LAROCHE là thuốc hay hơn hết cho bổ sức lại, bổ tạng phủ, trị bịnh rét làm cho ăn điều, thuốc đó lấy làm hay cả thế gian ai không điều quên dùng.

Ai ai dùng cũng đặng, nhưng là người bịnh con cũng đàn bà hay là con nít. Thuốc đó trị bịnh sau này: bịnh hư huyết yếu đuối, huyết suy, bổ sức lại của bịnh làm cho con người yếu đuối, bị trái ban, [illegible] cảm mạo tức ngực, rét ban [illegible] lưỡi trắng, trẻ trong tì vị các bịnh đó đều dùng chẳng thua thuốc QUINA LAROCHE đặng.

Con nít huyết suy và con gái lúc đang lớn cũng đờn bà kể khi lúc sanh sản, chẳng như mấy bịnh kể trước đây đều nên uống thuốc QUINA LAROCHE.

Những người nào ở xứ hay có thấp [illegible] cũng chẳng nên quên dùng thuốc đó.

Các bịnh kể trên đây thuốc đó trị lấy làm mau và chắc. Chẳng những nó trừ hết mà thôi còn lại mấy sau trong mình mạnh khỏe, lại thêm sức lực, ăn uống ngon có chứng về chúng ta giám kêu thuốc đó rằng: Nước ngọc thạch của thiên thần chế ra (Liquide de Jade) lời tục ngữ của người Tàu cho những thứ thuốc trị bịnh hay hơn hết thảy không thuốc nào bằng.

Từ khi chúng ta bán thuốc QUINA LAROCHE thì chúng ta có đặng cả vạn giấy chứng và thơ cám ơn của mấy người bịnh và cả vạn giấy của các quan lương y [illegible] lắm.

Rất tại thuốc rượu QUINA LAROCHE là một thứ thuốc thâm lợi cho người hơn hết thảy.

CÁCH DÙNG

Rượu QUINA LAROCHE phải uống từ một ly tới ba ly có hòa theo chút rượu trọn một ngày trong hai bữa ăn. Còn muốn trị bịnh rét thì mỗi mỗi khắc đồng hồ uống một ly, uống 2 ly trước cữ rét 2 giờ rưỡi, thì ấy ly chót uống trước cữ nửa giờ.

Thuốc QUINA LAROCHE thường thì uống không pha nước mà khi trời nóng nực thì pha nước và mà uống cho đã khát.

COMAR VÀ CÔNG-TY

Ông thầy bán thuốc hạng nhứt tại Paris

BANQUE DE L'INDOCHINE

ĐÔNG-PHÁP HỐI LÝ NGÂN HÀNG

SÁNG LẬP RA TỪ NĂM 1875

TƯ BẢN DỰ ĐỊNH : France **72.000.000**

TỔNG CỘNG KHOẢN DỰ-BỊ NGÂN ĐẾN NGÀY 31 DÉCEMBRE 1927 : » **85.500.000**

HỘI-ĐỒNG TRỊ-SỰ :

Chánh trị-sự : M. STANISLAS SIMON, Chánh-hội-đồng trị-sự công-ty hỏa-xa Vân-nam ;

Phó trị-sự : M. PAUL BOYER, Chánh-hội Thương-cục Comptoir National d'Escompte de Paris ;

Tổng quản-lý chủ-nhiệm : M. RENÉ THION DE LA CHAUME, Nguyên thanh-tra Tài-chính-bộ.

Công-việc bản ngân-hàng kể như sau này :

In các thứ giấy bạc.

Mua bán các trái-phiếu ngân-phiếu, các giấy nhận tiền đi đường, gởi tiền đi bằng điện-báo hay bằng thơ-từ cho các nơi có chi điếm hay là các viên quản-lý của ngân-hàng ở những thị trường to tại khắp thế giới.

Gởi tiền đi khắp các nơi ở Đông dương.

Mở các quĩ cho vay tiền và gởi tiền, bất cứ thứ nào, hoặc có hạn định, hoặc không hạn tùy theo ý muốn của quí khách. (Xin xem bản đồng kê về việc này).

Cho vay tiền trước về các trái-phiếu, mùa màng, hàng hóa, đồ vàng đồ bạc.

Nhận mua bán những trái-phiếu khắp các thị-trường, nhận hỏi tiền giúp những lợi tức, công nợ ở khắp các thị trường, và nhận giữ hộ những trái phiếu.

Nhận trả tiền trước những trái-phiếu khắp mọi nơi, và nhận đòi hộ các tiền tài về việc buôn khắp Toàn-cầu.

Đổi chác các thứ tiền bạc hoặc trả ngay hay trả dần. Mua và bán các thứ tiền ngoại-quốc.

Giao-dịch các công việc thuộc về ngân-hàng ở Đại-pháp, Viễn-đông và các ngoại-quốc. Tại Hanoi và Haiphong có cho thuê tủ bạc.

Điêm-Lưu-Tin-Điện : INDOCHINE

GIÂY NÓI :
Hanoi 58 et 561.
Haiphong 26 et 219.
Namdinh 90.
Vinh 45.

THUỐC BỔ ĐỆ NHẤT HẠNG

TRICALCINE

Chữa khỏi các bệnh ở ngực *(ho lao)* bệnh **suy-huyết**, bệnh **mềm xương** và trợ-lực cho người đàn-bà khi **thai-nghén**, **nuôi con**, bổ cho người ốm mới dậy.

KẸO NGẬM HO

OXYMENTHOL PERRAUDIN

để chữa các bệnh ở cổ họng và ở phổi.

như :

Đau họng, khản cổ, ho rát cổ, ho gió, đau phế-quản.

THUỐC THƠM XOA MŨI

OXYMENTHOLINE

(Thuốc bạc-hà)

để bôi vào mũi trị các bệnh ở mũi và ở cổ-họng.

Có bán ở hiệu thuốc **LAFON & LACAZE**

59, Rue Paul-Bert, **Hanoi**

Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Luan